24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1942
ФЕВРАЛЬ
5
КĔÇНЕРНИКУН
30(6055) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Çураки ăнăçлăхне кадрсем татса параççĕ

Иртнĕ çуракинче эпир начар мар ĕçлерĕмĕр. Пирĕн колхозсем, МТС-сем çуракине хăвăрт тухса, тырпулсене вăхăтра тата кĕске срокра акса хăварчĕç. Ăнăçса пулнă тырпула пухса кĕртме хатĕрленнĕ чухне пирĕн çĕршыв çине нимĕç захватчикĕсем вăрçăпа килсе кĕчĕç. Истори пĕлмен чи хăрушă вăрçă пуçланчĕ. Колхозсен ятлă çыннисем — трактористсемпе комбайнерсем, колхоз председателĕсемпе бригадирсем, агрономсем тата колхозниксем чылайĕшĕ фронта совет халăхĕн ирсĕр тăшманне хирĕç çапăçма тухса кайрĕç. Вĕсем вырăнне колхоз производствине çĕнĕ çынсем—çамрăксем, хĕрарăмсем нумай килчĕç. Вĕсем вĕренсе ĕçлерĕç, ĕçлесе вĕренчĕç. Иртнĕ çул пирĕншĕн йывăр пулчĕ пулин те, эпир хамăр умра тăракан задачăсене пурнăçларăмăр.

1942 çул—çĕршыва нимĕç захватчикĕсенчен тасатмалли çул пулса тăрать. Çак çулта ялхуçалăх задачисем те нумай пысăкланаççĕ. Фронтпа çĕршыв валли кăçал пире татах та ытларах ялхуçалăх продукчĕсем кирлĕ пулаççĕ. Вĕсене пирĕн епле пулсан та туса илмелле, туса илетпĕр те эпир вĕсене. Çитес çуракинче акса хăвармалли культурăсем кăçал пирĕн хисепĕ енĕпе те, вĕсем акăнмалли çĕр лаптăкĕ енĕпе те чылай ӳсеççĕ. Уйрăмах пирĕн кăçал пахча-çимĕçсемпе çĕрулми ытларах туса илмелле тата иртнĕ çулта пачах акса туман çĕнĕ культурăсем акса хăвармалла пулать.

Задачăсем пысăк. Вĕсене ăнăçлăн пурнăçлама пире паха кадрсем нумай кирлĕ пулаççĕ. МТС-сем енĕпе кăçал пирĕн çураки тĕлне пурĕ 1160 тракторист, 340 комбайнер вĕрентсе хатĕрлемелле. Колхозсенче агротехникăна, ялхуçалăх машинисене вĕренсе çитес ĕçе массăллăн туса пымалла. Пĕтĕм республикипе çураки тĕлне колхозсем валли пирĕн 3.100 бригадир, 1.990 звеновод, 1.050 агротехник, 2.045 машиновед, пĕр пин таран пахчаçсем, 1.679 çын яровизаторсемпе химизаторсем вĕрентсе хатĕрлемелле. Кунсăр пуçне колхоз председателĕсене 1.385 çынна курсем урлă вĕрентсе кăлармалла тата темиçе çĕр çын рабочисемпе служащисене, шкулсенче вĕренекенсене ялхуçалăх ĕçне тума вĕрентсе çитермелле.

Анчах тӳрех калас пулать, колхоз производствинче ĕçлеме кирлĕ кадрсене вĕрентсе хатĕрлеме эпир паянхи куна çитсе те тивĕçлипе тимлĕн тытăнман-ха. Ку ĕç нумай МТС-семпе колхозсенче пачах хăй тĕллĕн пулса пырать. Чăнах та, хăшпĕр МТС-семпе колхозсем хăйсене кирлĕ кадрсене тимлесех вĕрентсе хатĕрлеççĕ. Кунта эпир Улатăрпа Пăрачкав МТС-сене палăртса хăварма пултаратпăр. Планпа пăхнă тăрăх, Пăрачкав МТС-ĕн 60 тракторист, Улатăр МТС-ĕн 45 тракторист хатĕрлемелле пулнă. Çак ĕçе вĕсем иртнĕ çултах пуçарса ячĕç. Пăрачкав МТС халĕ 108 тракторист, Улатăр МТС 82 тракторист вĕрентсе хатĕрлеççĕ. Вăрнар МТС те хăйне кирлĕ трактористсене çителĕклĕ хатĕрлет.

Колхозсем те нумай çĕрте хăйсене кирлĕ кадрсене вĕрентсе хатĕрлеме тахçанах тытăнчĕç. Элĕк районĕнчи «Шуçăм» колхозра агротехника курсĕнчен нумай пулмасть 50 çын вĕрентсе кăларнă. Чкаловски райçĕрпайĕ йĕтĕн-кантăр акса тума 47 çын вĕрентсе хатĕрленĕ, Красноармейски районра махорка акса тума 51 çын, кок-сагыз акса тума 31 çын вĕрентсе хатĕрлеççĕ. Пăрачкав районĕнче рабочисемпе служащисене те ялхуçалăх ĕçне вĕрентме тытăннă. Ишлей районĕнчи Анат-Кĕнерти вăтам шкулта вĕренекен ачасем ялхуçалăх ĕçĕсене программа тăрăх вĕрентеççĕ.

Çапах та МТС-семпе колхозсем, райçĕрпайĕсем нумайĕшĕсем хăйсене кирлĕ кадрсене вĕрентсе хатĕрлес ĕçе тивĕçлипе тытăнман. Сĕнтĕр МТС-ĕн çураки тĕлне 55 тракторист вĕрентсе хатĕрлемелле. Паянхи кун тĕлне МТС пурĕ те 8 çын çеç вĕрентет. Çавăн пекех Красноармейскипе Шупашкар МТС-сем те трактористсем вĕрентсе хатĕрлес плана çуррине те пурнăçламаççĕ. Комсомольски МТС вара, Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ пĕлтернĕ тăрăх, февралĕн 1-мĕш тĕлне пĕр тракторист та вĕрентме тытăнман-ха. Чылай çĕрте вĕренӳ ĕçне тивĕçлипе туса пымаççĕ. Шăхасан МТС-че вĕренекенсем валли çурт тупса памаççĕ, Куславккара трактористсен курсĕн заведующийĕ çук, Сĕнтĕрвăрри МТС-чи трактористсен курсĕнче кĕнекесем çитмеççĕ. Хăшпĕр колхозсем, сăмахран Элĕк районĕнчи Пиçенер тата Анаткас колхозĕсем, трактористсен курсне вĕренме çынсем ямасăр тăраççĕ.

Колхозсене кирлĕ массăллă кадрсене—бригадирсемпе звеноводсене, яровизаторсемпе химизаторсене тата машиноведсене, пахчаçсене вĕрентсе хатĕрлесси вара татах та начар. Нумай районсенче çак ĕçе пачах тытăнман-ха. Райçĕрпайĕсемпе МТС-сен, колхозсен руководителĕсем кадрсем çителĕклĕ хатĕрлессине хакламаççĕ, ун пек чухне вĕсем час-часах: акана тухиччен вăхăт нумай-ха, ĕлкĕрĕпĕр, тесе сӳпĕлтетеççĕ.

Кирек мĕнле ĕçĕн ăнăçлăхĕ те ăна тĕплĕн тума пĕлнинчен килет. Хăйсен ĕçĕсене лайăх вĕренсе çитнĕ кадрсем ĕçе тĕплĕн тума пултараççĕ. Çапла вара, ялхуçалăх валли кадрсем, уйрăмăнах механизаторла кадрсем, çителĕклĕ таран вĕрентсе хатĕрлесси калама çук паха ĕç пулса тăрать. Вăхăт нумай, ĕлкĕрĕпĕр, тесе ларни—йăнăш шухăш. Колхоз производствинче ĕçлеме кирлĕ кадрсене вĕрентсе хатĕрлес ĕçе халĕ, хĕл кунĕсенче, тивĕçлипе организацилемесен, кайран, çураки çывхарса çитсен кая юлать. Васкамалла. Кадрсене вĕрентсе хатĕрлес ĕçе васкавлăн, тимлĕн туса пымалла. МТС-сен çумĕнчи ĕçлеме тытăнман курссене халех уçса ĕçлеттермелле, вĕсенче вĕренме чи лайăх колхозниксене уйăрмалла. Ĕçлеме тытăннă курссен ĕçĕсене лайăхлатмалла, вĕренме лайăх условисем туса памалла. Халех, çак кунсенчех, колхозсем валли массăллă кадрсем — бригадирсемпе звеноводсем, химизаторсемпе яровизаторсем, машиноведсем вĕрентсе хатĕрлес ĕçе анлăн пуçарса ямалла, рабочисемпе служащисене, шкул ачисене ялхуçалăх ĕçĕсене вĕрентме тытăнмалла. Çак тĕлĕшпе пĕтĕм ответлăх райçĕрпайĕсемпе МТС-сем çине ӳкет. Никам та мар, вĕсен çак ĕçе туса пымалла, вĕсем çак ĕçшĕн пуринчен малтан ответ тытаççĕ. ВКП(б) райкомĕсемпе пуçламĕш организацисен те ялхуçалăх кадрĕсем хатĕрлес тĕлĕшпе вăйлăнрах ĕçлемелле.

ХРОНИКА

СССР Верховный Совет Президиумĕн, ВКП(б) Центральный Комитечĕн тата СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн постановленийĕ тăрăх, Оборонăн Государственный Комитечĕн составне хушса **А. И. МИКОЯН** тата **Н. А. ВОЗНЕСЕНСКИЙ** юлташсене кĕртнĕ.

Оборонăн Государственный Комитечĕ йышăннă постановлени тăрăх, авиацин генерал-лейтенантне **А. А. НОВИКОВ** юлташа Хĕрлĕ Çарăн сывлăш-çар вăйĕсен Командующийĕн 1-мĕш заместителĕ пулма, авиацин генерал-лейтенантне **И. Ф. ПЕТРОВ** юлташа Хĕрлĕ Çарăн сывлăш-çар вăйĕсен Командующийĕн 2-мĕш заместителĕ пулма уйăрса лартнă.

Тăван боецсем валли

КАЛИНИНО. Ермошкăри М. И. Калинин ячĕпе тăракан ялхуçалăх артелĕнчи колхозниксемпе колхозницăсем фронта активлăн пулăшса пыраççĕ. Вĕсем Хĕрлĕ Çарăн мухтавлă боецĕсем валли иртнĕ çулти сентябрь уйăхĕнчех ăшă япаласем пухма тытăннă. Кăçалхи январĕн 22-мĕш тĕлне колхозниксем 88 тир, 136 килограмм çăм, 25 алшăлли, 6 мăшăр портянка, 2 мăшăр ăшă кĕпе-йĕм, 4 кĕпе, 2 фуфайка, ватнăллă 2 шалавар, 6 минтер пичĕ, алшишсемпе чăлхасем пухса панă.

Тăван Хĕрлĕ Çарăн войскисем вăрçăн пур фронтĕсенче те куллен чаплă çĕнтерӳсем туса пыни колхозниксене савăнтарать. Вĕсем Хĕрлĕ Çар боецĕсене парнесем ярса параççĕ, малашне татах та активлăнрах пулăшса тăма пулаççĕ. Хĕрлĕ Çар валли колхоз ятарласа 10 сысна, 2 пăру, 10 сурăх çитĕнтерсе самăртма тытăннă, Хĕрлĕ Çар валлиех оборона фондне 20 центнер тырă хывнă.

Колхоз председателĕ В. Максимов юлташ боецсем валли хăйĕн килĕнчи хуçалăхĕнче пĕр сурăх, ферма заведующийĕ П. Малов 1 сысна, колхозник М. Трофимов 2 хур, К. Афанасьев пĕр така тата ытти колхозниксем те выльăх-чĕрлĕхсем çитĕнтерсе самăртма тытăннă.

Колхозниксем государствăна кооперации урлă тырă сутаççĕ, колхозăн пĕрлешӳллĕ фондĕнчен государствăна сутма 150 центнер тырă уйăрчĕç, ăна çак кунсенче Заготзерно пунктне леçсе çитереççĕ те ĕнтĕ. Колхозниксем хăйсен тупăшĕнчен те государствăна 2—5-шер пăт тырă сутаççĕ.

Я. Герасимов, Т. Павлов, Я. Машков, Т. Инженерова клохозниксем 1942 çулти культсбор укçине извещенисем алла паричченех тӳлесе татрĕç.

Т. БЕЛОВ.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Февралĕн 3-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Февралĕн 3-мĕшĕнче пирĕн войскăсем фронтăн нумай участокĕсенче çапăçса малалла наступлени туса пынă. Противник çапăçăва çĕнĕ резервсем кĕртсе пынă. Фронтăн хăшпĕр участокĕсенче тăшманăн войскисем контратакăсем тунă, анчах та вĕсене сирсе пăрахнă, нимĕçсене пысăк çухатусем кӳнĕ. Пирĕн войскăсем татах малалла куçнă.

Февралĕн 2-мĕшĕнче нимĕçсенне сывлăшри çапăçусенче 5 самолет, аэродромсем çинче 16 самолет пĕтерсе тăкнă. Çав кун противникăнне мĕнпурĕ 21 самолет пĕтерсе тăкнă. Пирĕн 6 самолет пĕтнĕ.

Февралĕн 3-мĕшĕнче Мускав патĕнче нимĕçсен 9 самолетне персе антарнă.

* * *

Февралĕн 2-мĕшĕнче пирĕн авиацин чаçĕсем нимĕçсен 2 танкне, войскăсем тата трузсем турттарса пыракан 145 автомашинине, боеприпассем тиенĕ 180 лавне, 12 орудине прислугисемпе пĕрле, зенитнăй пулеметсен 2 точкине пĕтерсе тăкнă, чугунçул çинчи 7 вагонне çĕмĕрнĕ, противникăн пехотине икĕ батальона çити пĕтерсе тăкнă тата сапаласа янă.

* * *

Мартиросян юлташ командир пулса ертсе пыракан чаçăн боецĕсем (Хĕвеланăç фрончĕ), халăх пурăнакан Б. пункчĕшĕн çапăçса, тăшманăн 4 танкне тата 12 автомашинине тытса илнĕ. Фронтăн тепĕр участокĕнче Давыдовский командирăн чаçĕнчи пĕр подразделени тăшман войскисен контратакине сирсе пăрахнă. Противникăн çапăçу хирĕнче 100 салтак ытла вилсе юлнă тата вăл 3 пулемет, 6 автомат пăрахса хăварнă.

* * *

Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн часть, противникăн çирĕплетнĕ рубежне татса кĕрсе, нимĕçсем хирĕç тăнине сирсе янă та вĕсене васкасах каялла чактарнă. Çапăçу хирĕнче нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсем 1300 çын вилсе выртса юлнă. Нимĕçсен 4 орудине, 12 минометне, 13 пулеметне, 72 автомашинине, боеприпассемпе çар пурлăхĕсем тиенĕ 59 лавне пĕтерсе тăкнă. Снарядсемпе винтовка патронĕсем нумай тытса илнĕ.

* * *

Пирĕн 6 разведчик, Чусов сержант ертсе пынипе, нимĕçсен отрячĕ вырнаçнă ял çине çĕрле пырса тапăннă. Хастарлă разведчиксем 30 гитлеровеца персе вĕлернĕ. Ыттисем тарнă.

* * *

Н. ялĕшĕн çапăçнă чухне Саволин красноармеец, штыкпа атакăна кайса, тăшманăн 8 салтакне чиксе вĕлернĕ.

* * *

Украинăри партизансен Г. юлташ командир пулса ертсе пыракан отрячĕ тăшманăн колонни çине пырса тапăннă. Хире-хирĕç персе тăрса, отрядри боецсем нимĕçсен 84 салтакне пĕтерсе тăкнă, 4 салтакне тыткăна илнĕ.

* * *

Аяларах нимĕçсен вилнĕ обер-лейтенанчĕ Видитц çумĕнче тупнă дневникран хăшпĕр вырăнсене илсе пичетлетпĕр:

«**Ноябрĕн 1-мĕш.** Каллех ротăра. Ротăри пур салтаксем те çавтери пыйтланса кайнине пĕлсен эпĕ шикленсе ӳкрĕм. Ротăна вăйлăн хăвшатнă. 42 çынна вĕлернĕ, 85 çынна амантнă. 2 офицер, 10 унтер-офицер тата 40 салтак тăрса юлнă.

Ноябрĕн 5-мĕш. Кăнтăрла та, каçхине те артиллерирен персе тăраççĕ. Пĕр çынна вĕлернĕ, 6 çынна амантнă.

Ноябрĕн 13-мĕш. Кăнтăрла 4 сехет хушши артиллерирен тата минометсенчен персе тăчĕç. Ку хутĕнче 150 миллиметрлă орудисенчен печĕç. Эпир çĕрулми хуракан нӳхрепе пытантăмăр. Ротăра каллех нумай çынна амантнă.

Декабрĕн 5-мĕш. Çĕрле çул юпленсе тăракан вырăна çĕмĕрнĕ. Пулеметсем сывлăша сирпĕнсе кайрĕç, танксен истребителĕсем 3 оруди пăрахса хăварнă. Пирĕн батальона çав çула тӳрлетме тата пăрахса хăварнă 3 орудие сĕтĕрсе килме приказ панă. Çул çинче аппаланса 10 сехет ирттертĕмĕр. Результатсем: тăм илсе янă сăмсасем, хăлхасем, алăсем, урасем. Икĕ çынна амантнă.

Декабрĕн 6-мĕш. Тăм илнĕ 11 салтака лазарета ячĕç. Тăм илнĕ 9 салтака кунтах хăварчĕç-ха. Вĕсене «службăна юрăхлă» тесе шутлаççĕ.

Декабрĕн 7-мĕш. Вырăссем пĕтĕм фронт талккăшĕпе наступлени туса килеççĕ.

Декабрĕн 14-мĕш. Вырăссем 111-мĕш полкăн участокĕнче çĕмĕрсе кĕчĕç. Эпир каялла чакатпăр. Кăнтăрла тĕлнелле хыпар çитерчĕç: вырăссем 106-мĕш пехотнăй дивизин участокĕнче фронта татса кĕрсе кайнă. Пирĕн умра пире татса илес хăрушлăх тăрать. Тĕттĕмленсен каялла чакатпăр. Пирĕн çапăçса илнĕ 60 километр тăршшĕ вырăна пăрахса хăварма лекет. Эпир Сергеевка патне çывхаратпăр. Пĕчĕк шыв урлă каçнă чухне пăр çĕмĕрĕлчĕ. Машинăсемпе орудисем пĕтрĕç. Ротăра 2 офицер, 4 унтер-офицер тата 13 салтак юлчĕç.

Декабрĕн 15-мĕш. Ирхине 7 сехетре вырăссем халăх пурăнакан пункта çĕмĕрсе кĕчĕç. Пирĕн ялтан сиккипех тухса тармалла пулчĕ. Вырăссем пире хыçран переççĕ. Лашкен лейтенанта вĕлернĕ, пĕр салтака амантнă. Тепĕр ялта татах вырăссем...»

* * *

Ленинград облаçĕнчи Малая Новинка ялĕнчи хресченсене çаратса тухсан нимĕçсем пур колхозниксене те çурчĕсенчен хăваласа кăларнă, ялне çунтарса янă. Ленинград облаçĕнчи Будагощь ялĕнче фашистла тискер кайăксем тыткăна лекнĕ ултă красноармееца тем тĕрлĕ мăшкăлласа пĕтернĕ, унтан вĕсене амбара сĕтĕрсе кĕнĕ те, амбарне краççын сапса çунтарса янă. Икĕ красноармеец вут ăшĕнчен упаленсе тухма пултарнă. Анчах та гитлерла ирсĕрсем вĕсене ярса тытнă та тепĕр хут вут çине пăрахнă.

* * *

Бельги патриочĕсем нимĕç оккупанчĕсене хирĕç пыракан кĕрешĕве вăйлатаççĕ. Нумаях пулмасть Льеж хулинче сĕрмелли çу складĕнче взрыв пулнă. Пĕр пичкене взрыв тăвакан япала хурса хăварнă пуль тесе шухăшлаççĕ. Боринажра локомотива тата салтаксем ларса пыракан составăн виçĕ вагонне сирпĕнтерсе янă, 6 нимĕç вилнĕ. Брюссельре хулари индустриллĕ районсене электричество парса тăнă тăватă электроподстанцие пĕтĕмпех çĕмĕрсе тăкнă.

* * *

Бакури промысласенче ĕçлекен нефтяниксемпе нефтеперегонщиксем нефть тата бензин кăларассине ӳстереççĕ. Ленинефть трестăн 6-мĕшпе 7-мĕш промыслисен стахановла коллективĕсем хăйсен уйăхри заданийĕсене срокчен тултарнă тата планран ирттерсе çĕршер тонна нефть панă. Молотовнефть трестăн тăваттăмĕш промыслин виççĕмĕш бригади (ăна Монахов мастер ертсе пырать) кашни кун плана 106 процент таран тултарса пырать.

Февралĕн 4-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Февралĕн 4-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем нимĕçсен фашистла войскисене хирĕç активлăн çапăçнă.

* * *

Пирĕн часть (Хĕвеланăç фрончĕ), чакакан противника хирĕç хаяррăн çапăçса, пĕр кун хушшинче нимĕçсенне пысăк обоз, боеприпассемпе велосипедсем хунă 2 склад, 3 зенитнăй оруди тата 416 лаша тытса илнĕ. Гитлеровецсен салтакĕсемпе офицерĕсене 130 çынна ытла вĕлернĕ. Фронтăн тепĕр участокĕнче пирĕн стрелковăй часть февралĕн 2-мĕшĕнче каçхине тăшманăн вăйлатнă пехотнăй полкĕн атакине сирсе пăрахнă. Çапăçу хирĕнче противник 100 вилĕ ытла, 9 пулемет, 8 автомашина, 4 миномет, вуншар винтовкăсемпе пистолетсем пăрахса хăварнă.

* * *

Кăнтăр фрончĕн участокĕсенчен пĕринче пирĕн часть нимĕçсен 5 орудине, 5 минометне, грузсем турттарса пыракан обозне, пĕр танкне пĕтерсе тăкнă, противникăнне 2 оруди, 4 пулемет, 2 миномет тата ытти боеприпассем нумай тытса илнĕ.

* * *

Çурçĕр-Хĕвеланăç фронтĕнче кĕрешекен Журавлев юлташăн чаçĕнчи летчиксем 1941 çулти декабрĕн 20-мĕшпе 1942 çулти февралĕн 3-мĕш хушшинче нимĕçсен боеприпассемпе пехота турттарса пыракан 767 автомашинине, 10 çăмăл автомашинине, грузсем турттарса пыракан 300 таран лавне, полевой артиллерин 21 батарейине, зенитнăй артиллерин 13 точкине, зенитнăй пулеметсен 31 точкине пĕтерсе тăкнă, чугунçул çинчи 13 эшелона вут тивертнĕ, боеприпассен 6 складне сирпĕнтерсе янă, противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 3.500 çынна çити сапаласа янă тата вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Ленинград фрончĕн уйрăм участокĕсенче, противника хирĕç хаяррăн çапăçнă хыççăн, тăшманăн çĕрпе йывăçран тунă 16 огневой точкипе блиндажне, 2 орудине, 6 пулеметне, 3 минометне тата çар грузĕсем турттарса пыракан 40 автомашинине пĕтерсе тăкнă. Противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 800 çынна çити вĕлернĕ.

* * *

Политрук заместителĕ Николаев юлташ командир пулса ертсе пыракан темиçе совет разведчикĕ нимĕçсен 80 салтакĕпе офицерĕнчен тăракан подразделенине атакăланă. Автоматсенчен персе, разведчиксем 30 нимĕçе вĕлернĕ. Ыттисем паникăна ӳксе тарса пĕтнĕ.

* * *

Попов лейтенант ертсе пыракан боецсен групни нимĕçсен чакакан чаçĕсен тылне кĕрсе кайса, тăшманăн танксене хирĕç пемелли орудин расчетне пĕтерсе тăкнă. Попов юлташ орудие тытса илнĕ те противника хăйĕн снарячĕсемпех тӳрĕ тĕллесе пере-пере вĕлерме тытăннă.

* * *

Карели фрончĕн участокĕсенчен пĕринче йĕплĕ пралук карта патĕнче белофинсен листовкисене тупнă. Çав листовкăсенчен нумайĕшĕсенче пичетленĕ текст айне алăпа çакăн пек хушса çырнă пулнă: «Итлĕр. Эпир вăрçмастпăр, пире, финсене, вăрçма нимĕçсем хĕтĕртеççĕ».

* * *

Нимĕçсен 14-мĕш пехотнăй дивизийĕнчи 53-мĕш полкăн 14-мĕш ротинчен тыткăна лекнĕ салтак Гейнц Эшер çапла каласа панă: «Левашово ялĕ патĕнче эсэсовецсем вырăнти çынсенчен 5 çынна çакса вĕлернĕ. Виселицăна эпĕ хам та куртăм. Çак ялтах эпĕ пуçĕсене касса татнă çынсен виллисене куртăм. Çав çынсене эсэсовецсем асаплантарса вĕлернĕ».

* * *

Совет çĕршывĕнчи изобретательсемпе рационализаторсем хăйсен творчествăллă ĕçĕпе нимĕçсен фашистла захватчикĕсене аркатма Хĕрлĕ Çара пулăшаççĕ. Горькири Молотов ячĕпе тăракан автозаводра пĕр уйăх хушшинче рационализаторла 770 сĕнӳ панă. Çамрăк инженерсем Борисовпа Горбман юлташсем панă сĕнĕве пурнăçа кĕртни çулталăкне 500 пин тенкĕ экономи парать. Çамрăк технологсем Тихоновпа Минадов юлташсем панă сĕнĕве пурнăçа кĕртни çулсеренех завода 450 тонна металл перекетлеме май парать. Хабаровскри Горький ячĕпе тăракан заводри Матвеенко мастерăн бригади цеха 10 сĕнӳ панă, вĕсенчен 6 сĕнĕвĕпе производствăра усă курма тытăннă.

Гитлеровецсем финн халăхне хăратаççĕ

Германири информаци бюровĕ тата Римри Стефани агентстви иккĕш те пĕр кунах, февралĕн 1-мĕшĕнче, черетлĕ фальшивка пичетлесе кăларнă, ку хутĕнче вĕсем ăна финсен хаçатĕнчен илсе пичетленĕ. Берлинпа Рим финсен «Аян Суунта» хаçачĕн январĕн 30-мĕшĕнчи номерĕн умстатьинчен хăрăссăн цитатăсем илсе пичетлеççĕ. Умстатьяра çапла каланă: «Советсем çĕнтерес пулсан, Мускав финн халăхне Çĕпĕре яма шухăшлать... Сăмах кунта финн халăхне пĕтересси çинчен пырать...»

Паллă ĕнтĕ, Финляндин влаçра тăракан ушкăнĕ, нимĕç фашисчĕсене сутăннăскер, çавăн пек провокациллĕ сăмахсем пĕрре кăна мар шухăшласа кăларнă. Çапла, сăмахран, финсен влаçĕсем Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен правительствине янă нотăра çирĕплетсе каланă тăрăх, «Правда» хаçат 1941 çулти июнĕн 23-мĕшĕнче тухнă номерте финсене çĕр çинчен шăлса пăрахмалла, тесе çырнă иккен. Финсен фашистла жуликĕсемпе шулерĕсене Совет пресси çавăн чухнех тăрă шыв çине кăларнăччĕ, мĕншĕн тесен «Правда» хаçат нихăçан та ун пек япала çырман, çырма та пултарайман. Финн пичетĕнчи мошенниксене çавăн чухне çийĕнчех тытнăччĕ. Вара финсен информаци бюровĕ хăйĕн намăсланнă правительствине çăлма васканăччĕ. Финсен информаци бюровĕ çапла каланăччĕ: «Правда» хаçат мар, Мускаври радио июнĕн 23-мĕшĕнче, 6 сехет те 45 минутăра, финсене çĕр çинчен шăлса тăкма чĕннĕ имĕш. Анчах вĕсем Мускаври радио çинчен калани те, «Правда» хаçат çинчен калани пекех, намăссăр та суя элек пулнă. Халĕ финсен, нимĕçсен тата итальянецсен гитлеровецĕсем çак икĕ хутчен тăрă шыв çине кăларнă суя халлапа çĕнĕрен ĕçе янă.

Финн халăхне ССР Союзĕнчен хăрушлăх кĕтни çинчен халлапсем шухăшласа кăларас тĕлĕшпе нимĕçсен фашистла жуликĕсенчен вĕреннĕ финн жуликĕсем мĕншĕн çавтери тăрăшни паллă. Финн халăхĕ ССР Союзне хирĕç вăрçасшăн пулман, вăрçасшăн та мар. Вăл хăйне чуралантарнă гитлерла Германие кураймасть. Фашистла Германин Финляндири хӳрешкисем Финляндия ССР Союзне хирĕç туса пыракан хальхи вăрçа оборонăллă вăрçă, нациллĕ вăрçă пек кăтартма тăрăшнисем тĕппипех арканса кайрĕç. Финн халăхĕ çак ăссăр та юхăнтаракан вăрçă пирки ӳпкелешесси ӳссе пыни чи малтан Германин гитлерла пуçлăхĕсене хăратса ӳкернĕ. Хайхисем вара финн военщини хушшинчи хăйсен тарçисене Совет Союзĕ финн халăхĕн кунçулне хăратса тăрать тесе суя халлап шухăшласа кăларса сарма хушнă.

Финн военщини тепĕр хут суйма тытăнни, çапла ĕнтĕ, финн халăхне СССР енчен хăрушлăх кĕтет тесе хăратас шутпа тата финн халăхĕ ӳпкелешни ытларах ӳсессине, çарпа халăх хушшинче вăрçа хирĕçле шухăш-кăмăлсем малалла ӳссе пырассине чарса лартас шутпа пулнă япала.

Анчах халĕ ĕнтĕ финн фашисчĕсен çак ирсĕр суйине ĕненекен ухмахсем Финляндире сахал тупăнĕç.

СОВЕТ ИНФОРМАЦИ БЮРОВĔ.

Автозавод çамрăкĕсен чĕнĕвĕ çине ответлесе

КУКЕÇ. Мускаври Сталин ячĕпе тăракан автозаводри комсомолецсемпе çамрăксен чĕнĕвне комсомолăн районри пуçламĕш организацийĕсенче, колхозсенче, предприятисемпе учрежденисенче сӳтсе-явса, çамрăксемпе комсомолецсем, колхозниксем, служащисем хăйсем çине конкретнăй обязательствăсем илеççĕ.

Районри çыхăну уйрăмĕнче ĕçлекен комсомолецсемпе çамрăксем автозавод çамрăкĕсен чĕнĕвне сӳтсе-явнă хыççăн, Хĕрлĕ Çар 24 çул тултарнă кун тĕлне февраль уйăхĕнчи финанс планне 110 процент тултарма обязательство илчĕç. Старший агент комсомолец Иванов юлташ финанс планне 150 процентран кая мар тултарма обязательство илсе, телеграфистка Анисимова юлташа социализмлă ăмăртăва чĕнчĕ. Анисимова çав чĕнĕве йышăнчĕ, телеграф çинче ĕçлес пахалăха хăпартма пулчĕ.

Комсомолăн пуçламĕш организацин секретарĕ Васильева юлташ Хĕрлĕ Çар кунĕ тĕлне финанс планне 100 процентран кая мар тултарма, морзепе ĕçлеме вĕренсе çитме обязательство илсе, Никитина телеграфисткăна ăмăртăва чĕнчĕ.

Союзпечать отделĕн заведующийĕ Васильев юлташ та общи отделра ĕçлекен Григорьев юлташпа ăмăрту договорĕ турĕ.

Ăмăртăва хутшăнмани пĕр çын та юлмарĕ. Çыхăну конторин коллективĕ районри çыхăну ĕçне вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек юсаса çитерме, хаçат-журналсене, çырусене адресатсем патне хăвăрт çитерме, ĕç дисциплинине хăпартма пулчĕç. Малашне çыхăну органĕ начар ĕçлени çинчен пĕр çынран та жалоба илтмелле мар тăвассишĕн кĕрешетпĕр,—теççĕ вĕсем. Хăйсем çине обязательствăсем илсе, вĕсем Çĕрпӳ районĕнчи çыхăну работникĕсене социализмлă ăмăртăва чĕнчĕç.

Т. ЛОГИНОВ.

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Çак кунсенче комсомолăн «Партизан» колхоз çумĕнчи пуçламĕш организацийĕнчи комсомолецсен пухăвĕ пулса иртрĕ. Унта вĕсем Сталин ячĕпе тăракан автозаводри комсомолецсемпе çамрăксем янă çырăва сӳтсе-яврĕç. Комсомолецсем нумайĕшĕсем тухса каларĕç. Организацин секретарĕ Т. Кузьмина юлташ комсомолецсем ку таранччен мĕнле ĕçлени çинчен каларĕ. Комсомолецсем питĕ кирлĕ ĕçре пулнă. Унта вĕсем хăйсен пултарулăхне кăтартнă. Н. Яковлева комсомолка ЧАССР Верховный Совет Президиумĕн хисеплĕ грамотине илме тивĕçлĕ пулнă. И. Григорьев, З. Ефремова, Т. Кузьмина комсомолецсем нормăна 150—200-шер процент тултарса ĕçленĕ. Комсомолецсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтир пухас тĕлĕшпе те начар мар ĕçленĕ.

Юлашкинчен, комсомолецсем, Хĕрлĕ Çар 24 çул тултарнă ятпа пыракан ăмăртăва хутшăнса, колхоза çуракине хатĕрленмешкĕн пулăшма, вăрçă ĕçне çине тăрса вĕренме, Хĕрлĕ Çар боецĕсене пулăшас тĕлĕшпе татах та ытларах ĕçлеме обязательство илчĕç.

М. ФЕДОРОВ.

Отечественнăй аслă вăрçă фрончĕсенче

Фашистсем васкасах чакса пыраççĕ

ХĔВЕЛАНАÇ ФРОНЧĔ, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Захаркин юлташăн чаçĕсем, тăшман хирĕç тăнине сире-сире пăрахса, çĕрле те, кăнтăрла та малалла куçса пыраççĕ. Юлашки кунсем хушшинче халăх пурăнакан вуншар пунктсене ирĕке кăларнă, пысăк трофейăсем тытса илнĕ.

Чакнă чухне нимĕçсем мирлĕ ялсене вут тивертсе çунтарса хăвараççĕ. Анчах та пирĕн боецсем питĕ хăвăрт малалла куçса пынă пирки, час-часах фашистсем хăйсен ирсĕр те тискер шухăшĕсене пурнăçа кĕртеймеççĕ. Халăх пурăнакан пысăк В. пунктĕнче пирĕн чаçсем паттăррăн та хăюллăн пырса атакăланă пирки, фашистсем пĕр çурта та вут тивертсе ярайман. Фашистсен салтакĕсемпе офицерĕсене кунта 1000 çынна яхăн вĕлерсе тата амантса стройран кăларнă. С. ялне çавтери систермесĕр атакăланă пирки нимĕçсем ку ялтан пĕр аялти кĕпе-йĕм вĕççĕн çеç тухса тарнă.

Пирĕн чаçсем противника питĕ вăйлăн пыра-пыра çапаççĕ, унăн чĕрĕ вăйĕсене вĕлерсе пĕтереççĕ. Нимĕçсем хăйсен çавтери пысăк çухатăвĕсене пытарса хăварас тесе, хăйсен салтакĕсемпе офицерĕсен виллисене çунтарса яраççĕ, тыла турттарса илсе каяççĕ. С. ялĕн çыннисем каласа панă тăрăх, нимĕçсем хăйсен салтакĕсемпе офицерĕсен виллисене грузовиксемпе лавсем çине тиесе 100 лав ытла турттарса тухса кайнă. Пăсман магистраль çине тухсан, пирĕн чаçсем тăшмана татах та малалла хăваласа пыраççĕ.

Фашистсене хирĕç уйрăмах Миронов командирăн гвардеецĕсем хаяррăн çапăçнă.

Совет патриотизмне кăтартса паракан паха документ

ЛЕНИНГРАД ФРОНЧĔ, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Хаяр çапăçу пынă. Совет воинĕсем нимĕç оккупанчĕсене çапа-çапа аркатнă, тăван çĕршыва метр хыççăн метр турта-турта илсе пынă. Çапăçура сержант-комсомолец Яков Бондарь вилмеллех аманнă. Вăл вилнĕ хыççăн ун çумĕнче çапăçу ыран пулать тенĕ чухне çырнă çырăва тупнă. Акă вăл çыру. Совет патриотизмне кăтартса паракан çак паха документа эпир нимĕн улăштармасăрах пичетлетпĕр:

«...Хамăрăн тăван çĕршыва нимĕçсен ирсĕр çĕлен-калтисенчен хăвăртрах ирĕке кăларас тесе, боевой задачăна пурнăçа кĕртме хавхаланса каятăп. Эпĕ вилес пулсан та хамăн тăван çĕршывăн тӳрĕ кăмăллă патриочĕ шутĕнче вилетĕп, халĕ, чĕрĕ чухне—тăшмана нимĕн шеллемесĕр пĕтерсе пыратăп! Эпĕ хамăн тăван çĕршыва юрататăп, уншăн эпĕ хамăн юнăма, пĕр тумлам юлмиччене, пама хатĕр. Эпĕ пĕлетĕп: фашистла тискер кайăксене часах пĕтерсе тăкĕç те вара совет çыннисем ĕлĕкхинчен те телейлĕрех пурăнма пуçлĕç. Мана коммунист тесе шутлама ыйтатăп!»

Яков Бондарь службăра тăнă подразделенири боецсем хăйсен юлташне вĕлернĕшĕн нимĕçсене кашни кунах питĕ хаяррăн тавăраççĕ. Юлашки 4 кун хушшинче çеç подразделенири снайперсем 33 фашиста пĕтерсе тăкнă. Январь уйăхĕн 20 кунĕ хушшинче вĕсем нимĕç оккупанчĕсене 222 çынна вĕлерсе пĕтернĕ.

Смоленск облаçĕн çулĕсем тăрăх

Вăрманпа витĕннĕ чăнкă çыранлă тарăн варсем тăрăх сапаланса выртакан Выльск ялĕнчен тухсан ĕмĕртенхи Смоленск çĕрĕсем пуçланса каяççĕ. Эпир Смоленщина çулĕсемпе—наступлени çулĕпе пыратпăр: Козельск—Сухиничи—Мещовск—Серпейск. 1812 çулти пекех, вырăс войскисем пайтах çын çӳрессе такăрлатнă кивĕ трактсемпе малалла куçса пыраççĕ, тăван çĕршыва тăшман захватчикĕсенчен тасатаççĕ. Войскăсем татти-сыпписĕр фронталла куçаççĕ. Çулсем çинчи пысăк хускану ир те, каç та лăпланмасть. Патваррăн утса иртеççĕ пехотинецсем, йĕлтĕрсем çине вырнаçтарса лартнă пулеметсене, урăм-сурăм пысăк кӳлепеллĕ йывăр орудисене туртса пыракан тягачсем кĕмсĕртетеççĕ. Чăлт шурă юрпа витĕннĕ сарлака тӳремлĕхсем тăрăх, вăрмансемпе тарăн варсем урлă тӳрĕ çул хывса, шур тумтирлĕ çынсем умлăн-хыçлăн хăвăрттăн шуса иртеççĕ. Ку—вăл пирĕн чаплă та никам тытайми йĕлтĕрçĕсем. Боеприпассем, продовольстви, фураж тиенĕ лавсем малалла куçаççĕ. Тыл та кунталла куçса килет. Çар резервĕсем фронталла куçаççĕ. Вĕсене лайăх тумлантарнă, хĕçпăшаллантарнă, вĕрентсе хатĕрлесе çитернĕ. Çанталăк 38 градус сивĕ. Çил-тăман çулсене татти-сыпписĕрех шăла-шăла каять. Çапах та пирĕн боецсен чĕрисем патвар, кăмăлĕсем хаваслă. Тапчам кĕлеткеллĕ пехотинец, темĕн пысăкĕш пирус пĕтĕрсе, çапла калаçать:

— Сивĕ халĕ те çитет те-ха, тата çирĕпрех кирлĕччĕ. Эпир шартлама сивĕсене хăнăхнă, тӳсетпĕр, анчах фрицсемшĕн—чĕр вилĕм: ав мĕн чухлĕ йăваланса выртаççĕ вĕсен ирсĕр виллисем!

Чăнах та, Смоленщина çулĕсем, пирĕн вăй-хал ӳссе пынине çавтери витĕмлĕн кăтартса паранскерсем, Гитлер çарĕн йывăр çухатăвĕсем çинчен те çавтерех витĕмлĕн каласа параççĕ. Уйхирсенче, çул хĕррисенче, ăçта пăхнă унта нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсен виллисем сапаланса выртаççĕ. Вăрмансемпе тӳремлĕхсенче пулса иртнĕ çавтери пысăк çапăçу йĕрĕсем куç умне тухса тăраççĕ: нимĕçсем пăрахса хăварнă танксемпе автомашинăсем, мотоциклсем, кĕпçисене юр айĕнчен çӳлелле тăратса ларакан орудисем, каскăсем, минометсем, мина тултарнă ещĕксем, пушă гильзăсем, халăхран çаратнă япаласем тата нимĕç хаçачĕсен татăкĕсем.

Казельск çумĕнчи чăтлăх вăрманта эпир партизансен геройла ĕçне куртăмăр. Мăн çулран шаларахра, ĕмĕртенхи хыр вăрманĕнче, 26 нимĕç йывăçсем çумĕнче хутланса лараççĕ. Вĕсем пурте шăнса хытса кайнă. Хăйсем пĕр-пĕрин çумне чăмăртаннă, хутланса пĕркеленсе кĕнĕ. Çак ирсĕрсен кĕлеткисем пăрланса ларнă. Вĕсен хытса чулланнă куçĕсенче — вилĕм хăрушлăхĕ çеç тăрса юлнă.

Нимĕçсем мĕнле пĕтнин историйĕ вăрăм мар. Вăл ĕç çапла пулнă. Ку вырăнти партизансем нимĕç салтакĕсен пĕр взводне йĕрлесе тупнă та вĕсене мăн çул çинчен вăрмана, этем çӳреймн чăтлăха, хăваласа кĕртсе янă. Паттăр партизансем пиллĕкĕн çеç пулнă. Вĕсем кун каçипех нимĕçсене вăрмантан кăлармасăр тытса тăнă; каялла çул çине тухма пикенекенсене çавăнтах тĕл персе тивертсе вырăнтах пĕтерсе тăкнă. Тăшмана халăх ячĕпе тавăракан партизансем патне çĕнĕ вăй пырса çитнĕ çĕре нимĕçсен шăпи пĕтĕмпех вĕçленнĕ: çирĕм ултă нимĕç юр ăшĕнче шăнса хытса ларнă.

Смоленск çĕрĕ тăрăх пыратăн та хăшпĕр ялсем пушартан сыхланса юлнине курса савăнатăн. Нумай участоксенче пирĕн Хĕрлĕ Çар войскисем нимĕçсене сывлăш çавăрма памасăр хăвăрт хăваласа пынă пирки, вĕсем хăйсен ирсĕр ĕçне туса ĕлкĕреймен. Вырăнтан-вырăна куçса çӳрекен отрядсем—чаплă йĕлтĕрçĕсем тăшмана кăнтăрла та, çĕрле те канăç памаççĕ. Çав харсăр йĕлтĕрçĕсем çинчен фашистла ирсĕрсенчен ирĕке кăларнă мĕнпур районсенче чап çӳрет. Йĕлтĕрçĕсен отрячĕсем нимĕнле çанталăкран та хăрамаççĕ. Шартлама сивĕсемпе хаяр çил-тăмансем витĕрех вĕсем тăшманăн тылне пыра-пыра тухаççĕ. Вĕсем тăшманăн коммуникацийĕсене татса, пӳлсе хураççĕ, кĕперсене взрыв туса сирпĕнтереççĕ, тĕрлĕ ялсенче тăракан нимĕç гарнизонĕсем çине пыра-пыра тапăнаççĕ. Пĕр ялта пире харсăр йĕлтĕрçĕ Иванов çинчен каласа пачĕç. Нихăçан çын çӳремен вырăнпа çул туса кайса, вăрман варринче ларакан пĕр яла пырса тухнă та вăл нимĕçсем пытанса ларакан виçĕ çурта гранатăсем пăрахнă. Тепĕр кунне çак яла разведчиксем килсе çитнĕ. Вĕсем шутласа тухнă та çак çуртсенче 40 фашист вилнине палăртнă.

Акă Козельск хули. Вăрманлă вырăнпа усă курса, пирĕн чаçсем çак авалхи хула патне вăрттăн йăпшăнса пынă та ăна кĕтмен çĕртен пырса тапăнса йышăнса илнĕ. Нимĕçсем, йывăç çуртсене çунтарса яраймасăрах, чул çуртсене взрыв туса сирпĕнтереймесĕрех хуларан васкавлăн тухса тарнă. Анчах юншăн антăхакан варварсем хăйсен тискер йăлисене епле манса кайччăр-ха? Мирлĕ пурнăçпа пурăнакан хулана нимĕн сăтăр тумасăр епле пăрахса хăварччăр-ха? Çакна пулах ĕнтĕ нимĕç авиацийĕ Козельск хулине те—вырăс историне тутарсен нашествине хирĕç паттăррăн çапăçнин символĕ пулса кĕрсе юлнă хулана—массăллăн пыра-пыра тапăнса аркатса пĕтернĕ. Нимĕç фашисчĕсен хура çăханĕсем, вăрă-хурахсем пек, тĕттĕм çĕрсенче пĕлĕтсем хушшипе йăпшăнса килсе бомбăсем пăрахнă. Кунта нимĕнле вăрçă объекчĕсем те пулман. Фашистсем Козельск хулин мирлĕ халăхне хăйсен поражениĕсемшĕн, пирĕн Хĕрлĕ Çар чаçĕсем нимĕçсен дивизине аркатса тăкнăшăн тавăрнă. Большая тата Малая Советская ятлă урамсенче, Ленинпа Лосев урамĕсенче пĕр чӳрече те тăрса юлман. Пур çĕрте те çурри ытла ишĕлсе аннă çурт кӳлепisem лараççĕ: вунă çул вĕренмелли чаплă шкул çурчĕ, больница, хула Совечĕн çурчĕ, райунивермаг, ачасен ясли—çак çуртсене пĕтĕмпех сывлăшран бомбăсем килсе пăрахса ишĕлтерсе пĕтернĕ.

Козельскран тухсан, хĕвеланăçнелле каякан çулсем çинче, ăçта пăхнă унта нимĕçсем пăрахса хăварнă машинăсем, лавсем, орудисем, çурри юр айне пулнăскерсем, йăваланса выртаççĕ. Уйрăмăнах Чугунçул станцинче трофейăсем нумай. Кунта тĕрлĕрен çар хатĕрĕсем тиенĕ эшелонсем çаплипех ларса юлнă.

Хĕрлĕ Çар войскисем, гитлеровецсем хирĕç тăнине сире-сире пăрахса, шалтан-шала, Смоленск облаçĕн варринелле куçса пыраççĕ, ытларах та ытларах хуласемпе ялсене нимĕç захватчикĕсенчен ирĕке кăлараççĕ.

Н. ИЛЬИНСКИЙ.

(«Правда», февралĕн 3-мĕшĕ).

Пĕчĕк ачасен юнĕ тăшмана тавăрма чĕнет

Кашни кунах Хĕрлĕ Çар çĕршер ялсемпе хуласене нимĕç оккупанчĕсен аллинчен ирĕке кăларать.

Нимĕçсен пусмăрне тӳссе ирттернĕ колхозниксем пирĕн воинсене савăнăçлăн кĕтсе илеççĕ. Нимĕçсем вăхăтлăха йышăнса илнĕ ялсенче тунă тискер кайăкла ĕçсене каласа пĕтерме те çук. Тăшман хăй чакса пыракан çул çинче ĕмĕрне илтмен хăрушă ĕçсем туса хăварать.

Эпир хамăрăн пурнăçри чи хаклине, чи илемлине хамăрăн ачасем валли туса патăмăр. Вĕсем валли эпир чаплă дворецсем, шкулсем, ача яслисем туса лартрăмăр.

Урнă фашистсем ача-пăчасене те шеллемеççĕ. Çĕршер, пиншер ачасем çав тискер кайăксен алли айне пулса вилчĕç. Угодски завод районĕнчи Людины ятлă яла нимĕçсем вут тивертнĕ. Попова хĕрарăмăн ачи çунакан пӳртре пулнă. Амăшĕ ачине çăлма тесе пӳрте ыткăнсанах нимĕç салтакĕ Поповăн çулне пӳлсе лартнă. Салтак хăйне хирĕç тăракан хĕрарăма автоматран персе вĕлернĕ, ача çулăм ăшĕнчех пĕтнĕ.

Дурово ялне йышăннă-йышăнманах нимĕçсем урамсенче пăшалсенчен пеме тытăннă. Фашистсен ушкăнĕ ача çурчĕ патне çывхарса пынă. Унта хăранă пĕчĕк ачасем чӳречерен пăхса тăнине курсан, ирсĕрсем чӳречесем çинелле пеме пуçланă. Пӳрте çĕмĕрсе кĕрсе, алăк патĕнче тăракан икĕ ачана персе пăрахнă.

Айăпсăр хĕрарăмсемпе ачасене асаплантарни тăшмана хирĕç çĕкленнĕ курайманлăха татах та ӳстерет. Гитлеровецсем хăйсен тискер ĕçĕсемшĕн ответ тытма тивĕçлĕ. Хаклă ачасем, сирĕн ашăрсемпе пиччĕрсем тăшмана вăл кӳнĕ мĕнпур асапсемшĕн, пĕчĕк ачасен юнне юхтарнишĕн, пуриншĕн те тăшмана тавăрĕç. Çĕр çинче пĕчĕк ачасене вĕлерекенсем валли вырăн пулмалла мар.

Чăваш республикинчи пионерсемпе шкул ачисем! Сирĕн умри чи малтанхи задача вăл—вĕренӳре пĕрмаях отлично, аван паллăсемпе вĕренесси, примерлă, дисциплинăллă пуласси. Сисĕмлĕхе татах та вăйлатăр, красноармеецсен çемьисене пулăшса пырăр.

Эпир, тăван çĕршыва сыхлакансем, сирĕнтен, шкул ачисемпе пионерсенчен, çаксене кĕтетпĕр те.

Командирла салампа Я. ЯМУТОВ.

Хĕвеланăç фрончĕ.

Жолуб пулеметчикăн паттăр ĕçĕ

ХĔВЕЛАНАÇ ФРОНЧĔ, февралĕн 3-мĕш. **(ТАСС спецкорĕ).** Пирĕн стрелковăй подразделенисенчен пĕри, тарăн кĕрт хывса кайнă вырăнсем урлă тата тăшман минометсемпе пулеметсенчен вăйлăн персе тăракан вырăн урлă çĕнтерсе каçса, наступлени туса пынă. Совет пехотинецĕсене малалла куçма пирĕн пулеметчиксем хăйсен вучĕпе пулăшса тăнă. Çапăçу ĕнтĕ темиçе сехет хушшă пынă. Чи хаяр çапăçу вăхăтĕнче пирĕн пулеметчиксенчен пĕри вилнĕ. Отделени командирĕ Жолуб юлташ пулеметчик вырăнне хăй йышăннă та, огневой позицисене тăтăшах улăштарса, нимĕçсен окопĕсем патнелле малалла куçса пынă. Акă, вăл выртакан вырăнпа противник окопĕсем хушши 70 метр çеç юлнă.

Çĕнĕ позицирен тĕл персе, Жолуб темиçе минута хушшинчех 17 фашиста вĕлерсе пĕтернĕ. Çав вăхăтра тăшман Жолуб юлташăн пулеметне асăрхаса илнĕ те ун çине питĕ вăйлăн пеме тытăннă.

Жолуб юлташа кăкăрĕнчен амантнă, анчах çапах та вăл пулеметне пăрахса кайман, фашистла мерзавецсене çулма чарăнман. Нимĕçсен иккĕмĕш пульли ăна уринчен амантнă, тепĕр темиçе минутăранах ăна тепĕр пуля пуçран пырса тивсе амантнă. Виçĕ хутчен аманнин йывăр суранĕсем ыратнине чăтса, темĕн чухлĕ юн çухатса, паттăр командир çапах та хăйĕн боевой позицине пăрахса тухман. Хӳтлĕхе кĕрсе пытансан та вăл хăйĕн пулемет расчетне ертсе пыма чарăнман.

Çак вăхăт тĕлнелле пирĕн атакăлакан чаçсем тăшманăн окопĕсем патне çывхарса пынă. Тепĕр хут вăй хурса тăрăшсанах тăшмана сирсе пăрахса боевой задачăна пурнăçа кĕртмелле пулнă! Çак самантра кĕтмен çĕртенех пирĕн пулемет ĕçлеме чарăннă. Нимĕçсем çакăнпа усă курса, татах та вăйлăнрах пеме тытăннă та контратака тума хатĕрленнĕ. Ĕç çакăн пек япăхланса пынине хӳтлĕхре юн юхтарса выртакан Жолуб юлташ питĕ аван курнă. Вăл юлашки вăйне пухса пулемет патне шуса пынă та пулемета юсаса йĕркене кĕртнĕ. Пулемет татах ĕçлеме, тăшманăн окопĕсем çине тăхлан çумăр çутарма тапратнă. Нимĕçсене çĕр çумне лапчăтса лартнă. Совет пехотинецĕсем пĕр харăс «урра» кăшкăрса, тăшманăн окопĕсене çĕмĕрсе кĕнĕ те нимĕçсен фашистла оккупанчĕсене нимĕн шеллемесĕр пĕтерме тытăннă, вĕсен юлашкийĕсем паникăна ӳксе тарма пуçланă.

Боевой рубеж пирĕн алла куçнă.

И. ГРИБОВ.

Тавçăрулăхпа хăюлăх

КАЛИНИН ФРОНЧĔ, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Ч. ялĕ патне пымалли вырăнсене тăшманăн ДЗОТ-ĕсем хӳтĕлесе тăнă. Кунсăр пуçне вырăнĕ те оборона тума çавтери юрăхлă пулнă. Çапах та пирĕн подразделени яла хăвăрт йышăнса илнĕ. Çапăçу ăнăçăвне красноармеец Веселов ертсе пыракан паттăрсен группин тавçăрулăхĕпе хăюлăхĕ татса панă. Вăл систермесĕр ял патне пынă та хыттăн «урра» кăшкăрса, ялăн хĕррине çилтăвăл пек çĕмĕрсе кĕрсе, винтовкăсемпе автоматсенчен питĕ вăйлăн пеме пуçланă. Кĕтмен çĕртен пырса çапнине нимĕçсем чăтса тăрайман; вĕсем, паникăна ӳксе, 2 миномет, пулемет, 2 раци тата боеприпассем пăрахса хăварса, тарнă. Çак çапăçура красноармеец Георгий Улыбышев тăшманăнне танксене хирĕç пемелли туппине тытса илнĕ те ăна çийĕнчех фашистсене хирĕç çавăрса лартса персе, фашистсем пытанса ларнă çурта аркатса тăкнă. Нимĕçсем çуртран тухса тарма тытăнсан, вăл тĕл персе янă темиçе снарядпа гитлеровецсен таракан ушкăнне çурри ытла пĕтерсе тăкнă.

Е. КОРЯВИЧЕВ.

Çамрăк выльăхсем çинчен

ЕЛЧĔК. «Канаш» колхозăн хăйĕн зоотехникĕ пур. Ăна яланах колхоз фермисенче курма пулать. Хăйĕн ĕçĕпе, хăйĕн сăмахĕпе колхозниксемпе колхозницăсене вăл ĕçлеме вĕрентет.

Çамрăк выльăх тĕреклĕ ӳсесси пĕтĕ выльăхсене лайăх пăхнинчен те нумай килет. Сăмахран, пăруламалла ĕнене мĕн чухлĕ лайăх пăхан, унăн пăрушĕ çавăн чухлĕ тĕреклĕ пулать. Çакна асра тытса, «Канаш» колхоз фермисенче пĕтĕ выльăхсене уйрăмах аван пăхаççĕ. Вĕсене ăшă та таса витере усраççĕ, вăхăтра тата лайăх çитереççĕ, ăшă шывпа шăвараççĕ, каçхине уçăлтарса çӳретеççĕ.

Пăруланă вăхăтра зоотехник яланах витере пулать. Пăрушне амăшĕнчен пăруласанах уйăрмаççĕ. Пăрусем валли те фермăн уйрăм пӳлĕмсем пур. Пӳлĕмсем таса, ăшă. Пăрусене колхозницăсем юратса пăхаççĕ.

Çапла ĕçленипе «Канаш» колхозăн Степанов зоотехник ертсе пыракан ферминче пĕр çамрăк выльăх та вилмест. Çамрăк выльăхсем пурте пурăнаççĕ, тĕреклĕ çитĕнеççĕ.

«Канаш» колхозри ферма пек пур çамрăк выльăхсене те тĕрĕс-тĕкел çитĕнтерекен фермăсем районра сахал мар. Вĕсен шучĕ кунсерен ӳссе пырать. Хăй вăхăтĕнче «Красный воин» колхозра выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç ăнăçлăн пулса пыман. Халь ку колхозра шултăра выльăхсем ĕрчетес плана 120 процент, сурăхсем ĕрчетессине 161 процент тултарнă. Çакнашкал паха тĕслĕхсем кăтартса ĕçлекен колхозсенчен «Триер», «Знамя Октября» «Путь Ленина», «Осоавиахим», «Кзыл Элеш» тата ытти колхозсене те палăртма юрать. Çакă çӳлте асăннă колхозсенче кашни çамрăк выльăха пăхса çитĕнтерессишĕн тăрăшаççĕ. «Триер» колхозра тихасем ӳстерес плана 117 процент пурнăçланă.

Лайăх ĕçшĕн колхозниксене лайăх тӳлеççĕ. Районри фермăсенче чылай колхозниксемпе колхозницăсем хăйсен тухăçлă ĕçĕсемшĕн хушса тӳленине илме тивĕç пулчĕç. «Заря» колхозра Егорова колхозницăна çамрăк пăрусене лайăх пăхса çитĕнтернĕшĕн икĕ сысна çури хушса тӳлеççĕ. «Красная звезда» колхозри ĕнесен фермисенче ĕçлекен Федорован хăй фермăра ĕçлеме тытăннăранпа пĕр пăру та вилмен. Вăл хăйĕн пăрусем ĕрчетес планне нумай ирттерсе тултарнă. Уншăн вăл хăйĕн ĕçкунĕсем çумне 65 килограмм аш-какай, 165 литр сĕт хушса илет. Сталин ячĕпе тăракан колхозра Угасин колхознике вăл сурăхсем ĕрчетмелли плана ирттерсе тултарнăшăн 11 килограмм çăм хушса тӳлерĕç.

Çакăн пек чуна савăнтаракан паха тĕслĕхсем районра татах та нумай. Нумай колхозсем йышлă выльăх-чĕрлĕхшĕн чăн-чăнах тимлĕн ĕçлеççĕ, кашни çамрăк выльăха пăхса çитĕнтерессишĕн тăрăшаççĕ.

Анчах çак ĕç пур колхозсенче те мар-ха çапла ăнăçлăн пырать. Сăмахран, «Маяк революции» колхоз ферминче планпа 40 ĕне пулмалла. Фермăра халĕ 31 ĕне хисепленет. «Новая деревня», «Заря свободы» колхозсенче те выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес план пурнăçланмасть. Çакă вăл фермăсенче ĕçлекенсем, пуринчен ытларах колхоз тата ферма руководителĕсем, тăрăшса ĕçлеменнипе çавăн пек пулать. Крупская ячĕпе тăракан колхозри фермăра сысна çурисене лайăх пăхман пирки вĕсем чылай каталнă. «Автогигант» колхозра ĕнесен витти ишĕлет, сыснасем таса мар витере тислĕк çăрса тăраççĕ. Колхоз председателĕ Соловьев çавна пĕлет пулсан та, ферма ĕçне аванлатассишĕн тăрăшмасть, ун вырăнне вăл ĕçсе ӳсĕрĕлсе çӳрет. «Красный часовой» колхозра çамрăк выльăхсене усрама уйрăм пӳлĕм туса пама май пур, анчах çавна туса памаççĕ, выльăхсене пăхмаççĕ

Районра кашни колхозра йышлă тата тухăçлă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетме пулать. Çакна «Канаш» колхоз пек ĕçлекен колхозсем кăтартса параççĕ. Степанов зоотехник примерĕ те çавăн çинченех калать. Тăрăшса ĕçлени, ĕçе Степанов ертсе пынă пек ертсе пыни тата «Канаш» колхоз пек ĕçлени çеç кирлĕ. Вара кашни колхозăн картиш тулли выльăхсем пулĕç.

А. УЛЕНДЕЕВ,
Ф. КРАСНОВ.

Вăрçă вăхăтĕнчи налога тӳлеççĕ

ОКТЯБРЬСКОЕ. СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ вăрçă вăхăтĕнчи налог çинчен кăларнă Указа районри ĕççыннисем пĕтĕм чĕререн хапăл туса йышăнчĕç. Вĕсем хамăрăн паттăр Хĕрлĕ Çара ытларах пулăшас шухăш-кăмăлпа вăрçă вăхăтĕнчи налог укçине тӳлеме тытăнчĕç.

Вăрман Кушкăри «Çутталла» колхоз членĕсем: Н. Кириллов 140 тенкĕ, Г. Кириллов, В. Прохоров, И. Герасимова юлташсем 100-шер тенкĕ налог укçи тӳлерĕç. Çавнашкалах Çичĕпӳртри Чапаев ячĕпе тăракан колхоз членĕсем П. Алексеев 64 т., Т. Павлов, О. Миролюбова юлташсем 50-шар тенкĕ пачĕç. Кунашкал колхозниксем районра татах та нумай. Вĕсем пур тӳлесене те вăхăтра татма тăрăшаççĕ.

Л. КРАСНОВ.

Вунтăваттăмĕш гвардейски дивизире

Кăнтăр фрончĕнче пĕр дивизи пур. Мĕн вăрçă пуçланнăранпах çак дивизие паттăрсен дивизийĕ тесе мухтаççĕ. Çак дивизин боецĕсемпе командирĕсем вилĕмрен хăрамасăр çапăçаççĕ. Вĕсем хăйсен чапĕпе мухтанаççĕ, ăна çине тăрсах хӳтĕлеççĕ. Вĕсем хăйсен ялавне хăравçăлăхпа, йăваш чунлăхпа, иккĕленнипе нихăçан та намăса кăларас çук.

Дивизи юлашки вăхăтчченех 96-мĕш горно-стрелковăй дивизи ятлă пулнă. Ăна нимĕçсем темиçе хутчен те пĕтерсе тăкма хăтланнă чухне çак ятпа пĕлнĕ. Пĕррехинче нимĕçсен темĕнле генералĕ 96-мĕш дивизие тĕппипех аркатса тăкнă тесе Гитлера пĕлтерме те хăйнă. Çакăншăн ăна çийĕнчех тимĕр хĕрес панă. Çакна хирĕç 96-мĕш дивизири боецсем генерала та тата унпа пĕр шухăшлисене те пиншер йывăç хĕрессем пама тупа тунă. Тупа туса сăмах панă та хăйсен сăмахне пурнăçа кĕртнĕ. Иртнĕ çулти декабрĕн 1-мĕш тĕлне дивизи хăйĕн счечĕ çине çапла çырса хунă: нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене 20 пин çынна ытла вĕлерсе пĕтернĕ тата тыткăна илнĕ. Ку вăхăтранпа ĕнтĕ çав счет татах та чылай ӳснĕ. Кун çинчен ни малтанах [illegible] выракан çĕнĕ боецсене кала[illegible].

[illegible] питĕ лайăх йăла пур. Кала[illegible] дивизие çĕнĕ взвод командирĕ [illegible] малтанах унăн мĕнле дивизие лекнине пĕлмелле. Çавăнпа те вăл малтан дивизин командирĕпе комиссарĕ йышăнаççĕ, мĕнпур соединенин йăлипе чапĕсем çинчен каласа параççĕ. Унтан çав çĕнĕ çынпа полк командирĕпе комиссарĕ, унтан батальон командирĕ, чи юлашкинчен вара рота командирĕпе политрукĕ калаçаççĕ. Çапла вара вăл хăйĕн чаçĕпе подразделенин боевой ĕçĕсем çинчен, чаçăн иртнĕ вăхăтсенчи мухтавĕ çинчен, çак мухтава вăл сыхласа пыма тивĕçли çинчен пĕлет. Взводра çĕнĕ командир боецсемпе паллашса калаçать; боецсем хăйсен взвочĕ, хăйсен отделенийĕ çинчен каласа параççĕ.

Боевой традицисем дивизие çирĕплетсе, пĕтĕçтерсе тăраççĕ, тăшмана хирĕç кĕрешнĕ чухне ăна вăй-халпа çирĕплĕх параççĕ.

...Август уйăхĕнче Грейгово станци çывăхĕнче хаяр çапăçусем пулса пынă. Тăшман пирĕн темиçе чаçа хупăрласа илме тăрăшнă. Питĕ йывăр лару-тăру пуçланса кайнă, пирĕн чаçсене хупăрласа илесси сирсе яма çук хăрушлăх пек туйăннă. Вара командовани 96-мĕш дивизие тăшман ункине татса, ытти чаçсене илсе тухмашкăн çул уçса хума приказ панă.

Тăтăшах çапăçусенче пулнипе ывăнса çитнĕ дивизи нимĕçсем вăйлă оборона позицийĕсем туса хатĕрленĕ Грейгово станци патне пынă. Пирĕн боецсем çине вут-çулăм çума тытăннă. Дивизи командирĕ те кунтах пулнă. Вăл тăшманăн позицийĕ çине пырса тапăнма шутласа, боевой йĕрке çинчен приказ панă. Мала танксене хирĕç пемелли артиллерие кăларса тăратнă, унăн орудийĕсем хушшинче темиçе танкпа бронемашина, унтан полевой артиллери, хыçалтан пĕр çĕре пухса пĕтĕçтернĕ пехота пынă. Ку ĕç çĕрле пулса иртнĕ. Пирĕн боецсем сакăр хут атакăна кĕнĕ. Ирхине, тăшманăн хӳтлĕх отрячĕсене сирсе пăрахса, чакакан нимĕçсене çапа-çапа аркатса, дивизи Грейгово станцине тытса илчĕ.

Дивизи командирĕ радио тăрăх: семафор уçă, çул ирĕк, тесе пĕлтернĕ. Çак условнăй сăмахсем ансăр хапхаран тухма васкакан пур чаçсемшĕн те пароль пулса тăнă. 96-мĕш дивизи тăшманăн ункине татса, унăн флангĕсене каялла тавăрса хунă та коридор туса панă. Çак коридорпа тăшман ункинчен ăшĕнче пулнă пирĕн ытти пур чаçсем те тухнă. Чи юлашкинчен 96-мĕш дивизи хăй тухнă. Арьергардра пулса пыракан çапăçусенче вăл малта пыракан чаçсене кăна мар, хăйĕн аманнă боецĕсене те хӳтĕленĕ. Дивизин командирĕпе комиссарĕ аманнă пĕр боеца та çапăçу хирĕнче пăрахса хăварман. Вĕсем мĕнпур обоза пухнă, хăйсемпе пĕрле пирĕн аманнă боецсемпе командирсене тăватçĕр çынна турттарса тухнă та вĕсене совет войскисем енне каçарнă.

Унтан дивизи нумай вăхăт хушши оборонăра пулнă. Вăл фашистсен атакисене сире-сире çеç пыман. Унăн оборони чăн-чăн оборона, тăшмана халран яракан оборона пулнă. Мĕнпур фронт тăрăшĕпех тăшманăн положенине тĕпчесе пĕтнĕ хыççăн тăшман çине кĕтмен çĕртен çĕрле хăюллăн тапăнассине дивизи командирĕ хăйĕн ĕçĕн системи туса хунă. Ятарласа вĕрентсе хатĕрленĕ боецсен группине вăл тăшмансем тăракан е пĕр вырăна, е тепĕр вырăна кĕртсе янă. Çак группăсем фашистсем тăракан вырăна çĕрле çĕмĕрсе кĕнĕ те, вĕсем хушшинче паника пуçласа ярса, вĕсене нимĕн хĕрхенмесĕр вĕлере-вĕлере пĕтернĕ, ирхине вара трофейăсем илсе таврăннă.

Каярахпа, фронтăн паха участокĕсенчен пĕринче кĕрешсе, дивизи пĕр кун хушшинче çирĕм икĕ километр малалла кайнă. Вăл таса уй урлă ахаль утса мар, тăшманăн оборонине аркатса, фашистсен хирĕç тăмалли вырăнĕсене пусарса пырса, тăшманран хамăрăн ялсене турта-турта илсе малалла кайнă.

14-мĕш гвардейски дивизин чапĕ вăл — дивизири çынсен чапĕ. Дивизи командирĕ Иван Михайлович Шепетов вăрçă пуçланнă чухне полковник пулнă, халĕ вăл—генерал-майор. Унăн кăкăрне Совет Союз Геройĕн ылттăн çăлтăрĕ илемлетет. Хăюллă маневрсем туса, Шепетов юлташ нимĕç генштабисчĕсен пур планĕсене те темиçе хутчен те арката-арката тăкнă. Вăл хăйĕн дивизине нимĕçсем пырса çапассинчен сыхласа илсе тухнă та тăшмана хăйне чи сахал кĕтнĕ вырăнтан çийĕнчех пырса çапнă. Вăл тăван çĕршыва вĕçĕмсĕр парăннă командирсен ăруне воспитани парса çитĕнтернĕ.

Паттăр капитан Гамзе Грейгово патĕнче батальона атакăна илсе каяс тесе çĕкленнине, вăл тăшманăн пульли тивнипе тĕршĕнсе аннине дивизири çынсем асрах тытаççĕ. Дивизири çынсем çапăçу хирĕнче пуçĕсене хунă майор Миклайăн, старший лейтенант Никитенкăн тата майор Веслевскин геройла ĕçĕсене асрах тытаççĕ, паттăрлăх тĕлĕшпе вĕсем хăйсем те çав паттăрсенчен каях юлмаççĕ.

Иртнĕ кунсенче çеç батальон комиссарĕ Солончак нимĕç офицерне кĕреçепе касса пăрахнă. Пилĕк боецпа пĕрле вăл пирĕн батальон малалла куçса пырассине чарма тăрăшакан нимĕç автоматчикĕсем пытанса ларнă капан çине сиксе ӳкнĕ. Солончак боецсемпе пĕрле автоматчиксене пĕтерсе тăкнă та, ĕлĕкхи традици тăрăх, батальона: семафор уçă, тесе пĕлтернĕ.

Кĕçĕн лейтенант Кутиль юлташăн роти танксене тытса чармалли канав урлă çĕмĕрсе каçнă та тăшман тăракан вырăна шалалла кĕрсе кайнă. Анчах та нимĕçсем пирĕн полка малалла куçса пыма чарнă, çавăнпа та полк вара нимĕçсен тылне кĕрсе кайнă ротăна пулăшу пама пултарайман. Паллах ĕнтĕ, рота каялла чакса тухма пултарнă, анчах тăшманăн тылĕнче йышăнса илнĕ позицисене пăрахса хăварас килмен. Вăл йĕри-тавра оборона организацилесе, пулăшу килсе çитиччен тытăнса тăма тăрăшнă. Унăн полкпа телефон тăрăх çыхăну тытса тăма май килнĕ: противник телефон провочĕсене асăрхаман. Полк командирĕ Кутиле телефон тăрăх çапла каланă: «Хĕс нимĕçе, Кутиль, тытăнса тăр! Хелех акă артиллери пеме тытăнать, çĕрле сан пата пулăшу яратăп», тенĕ. Ăна хирĕç Кутилĕн шăп сасси ответ панă: «Нимĕçе хĕсетпĕр, çĕрлеччен тытăнса тăратпăр». Боеприпассем пĕтес патнех çитнĕ пулин те, рота хăйĕн позицийĕсене тытса тăнă.

Гвардин чаплă ятне илме тивĕçлĕ пулнă çак дивизири боецсем, командирсем, политработниксем çакăн пек çĕнĕ дивизири çынсем çавăн пек ята илме тивĕçлĕ те. Гвардеецсем пулма хыççăн вĕсем хăйсен хĕçпăшалĕн чапне татах та ӳстерĕç.

Батальоннăй комиссар Т. ЛИЛЬИН.

Ĕç тухăçлăхне ÿстермелли çĕнĕ майсем тупаççĕ

Чăваштарпромсоюз системине кĕрекен промартельсенчен чылайĕшĕсем Хĕрлĕ Çар заказĕсене пурнăçлама заданисем илнĕ. Çак заданисем—артельри рабочисемшĕн çĕнĕ ĕçсем пулчĕç. Çавăнпа та кирлĕ продукцие срокра туса кăларма рабочисен малтан çĕнĕ ĕçĕн технологине вĕренсе, çĕнĕ специальность илмелле пулчĕ. Çавна пула иртнĕ çулти сентябрь, октябрь уйăхĕсенче артельсем плана тултарса пыраймасчĕç. Йĕлтĕр патаккисен ункине тунă çĕрте питĕ нумай вăхăт иртетчĕ. Артельри чи лайăх мастерсем те сменăра 50—60 ункăран ытла тăваймасчĕç. Перво-Чебаковăри (Етĕрне р.) промартель членĕ И. Архипов юлташ йĕлтĕр патаккин ункисене тумалли станок шухăшласа кăларнă. Çак станокăн çитменлĕхĕсем пулнă. Ăна тĕплĕнтерех сăнаса йĕркелеме Шатракассинчи тимĕрçĕ хăй çине илнĕ. Вăл Архипов юлташăн станокĕ çумне ятарласа шăчкă лартнă. Çак мероприяти йĕлтĕр патаккин ункисене тăвас ĕçĕн хăвăртлăхне 4—5 хут ÿстернĕ. Çавна пула ĕç тухăçлăхĕ те 200—300 процент таран ÿсрĕ.

Сĕнтĕрвăрри районĕнчи Анаткас промартелĕнчи тимĕрç А. Петров юлташ йĕлтĕр ункисене типĕтмелли станок шутласа кăларнă. Çав станок туса хатĕрленĕ ункăсене пĕр кун маларах типĕтме май парать. Архиповпа Петров юлташсен станокĕсемпе ытти промартельсем те анлăн усă курнине пула йĕлтĕр патаккин ункисене туса кăларас ĕç уйăхран уйăха ÿссе пычĕ. Йĕлтĕр патаккисен ункисене туса кăларас тĕлĕшпе тăваттăмĕш квартал планне Тĕмшерти (Куславкка р.) промартель 132 процент, Перво-Чебаковăри промартель 118 процент тултарнă.

Çавăн пекех Шатракассинчи (Етĕрне р.), Анаткасри (Сĕнтĕрвăрри р.) тата ытти промартельсем те хăйсен ĕçĕсене чылай лайăхлатрĕç. Çапла ĕçлесе, Чăваштарпромсоюз системинчи промартельсем правительство панă задание срокра пурнăçларĕç. Кунсăр пуçне кантра явмалли задание пурнăçлассине те начар мар организацилерĕ. Халĕ нумай артельсем Хĕрлĕ Çар валли çунасем тăваççĕ. Ку задание те артельсем ăнăçлăн пурнăçлассине шанса тăма пулать.

С. САРРО.
Чăваштарпромсоюз инструкторĕ.

Вăхăта пăхмасăр

Ку пÿлĕмре, ялан тенĕ пекех, çынсем пулаççĕ. Вĕсем тĕрлĕ çĕртен: хуларан та, ялтан та, ытти районсенчен те килнĕ. Пурин те вĕсен пĕр ĕç—кĕпе-йĕмсем, тумтирсем çĕлеме заказ парасси.

Закройщик патĕнчен тухсан вара кашни заказчик мастерской заведующийĕ Мария Васильевна патне пырать.

— Заказне илтĕр, анчах миçе кунтан вăл хатĕр пулма пултарать?—ыйтать заказчик çемçерех сасăпа.

— Тĕплĕн калама пултараймастăп, заказсем нумай. Тен, мастерсем часрах çĕлеме вăхăт тупĕç, килсе пăхăр 3—4 кунран,—ответлет Мария Васильевна.

Кашни заказчик хăвăртрах тата чаплăрах çĕлеттересшĕн. Ăна мастерскойра ĕçлекенсем лайăх пĕлеççĕ. Çавăнпа вĕсем заказчиксен ыйтăвĕсене мĕнле те пулин хăвăртрах тивĕçтерме тăрăшаççĕ.

Нумаях та пулмасть мастерской коллективĕ васкавлă заказ пурнăçлама илнĕччĕ. Ĕçе пысăк хăвăртлăхпа пурнăçламалла пулнă.

— Йышăннă ĕçе тумалла, — терĕç стахановецсем.

Заказ илнĕ сехетрен хĕрÿллĕ ĕç пуçланчĕ. Кану вăхăчĕ пулмаллаччĕ, анчах унпа усă курмарĕç.

— Вăхăт пулĕ акă, ун чухне канăпăр,—ответлерĕç рабочисем.

Çапла, кирлĕ ĕçе вĕсем кăтартнă срокран темиçе сехет малтан туса пĕтерчĕç.

Çĕмĕрлери индпошив мастерскойĕн коллективĕ пысăк мар, унта ĕçлекенсем вуншарăн кăна шутланаççĕ. Çитменнине тата вĕсенчен чылайĕшĕсем кунта 6—7 уйăх, теприсем унтан та сахалтарах ĕçлеççĕ. Çапах коллектив начар мар ĕçлет, хăйне панă ĕçе ялан вăхăтра тата лайăх пахалăхпа пурнăçласа пырать. 1941-мĕш çулти производство планне вăл ытлашшипех тултарнă. Январь уйăхĕнче те результатсем япăх мар.

Мастерской коллективĕ хăйне панă заданисене вăхăтра пурнăçласа пыни рабочисенчен, вĕсем пĕтĕм ĕçе вăрçă вăхăчĕ ыйтнă пек урăхлатса туса пынинчен килет. Халĕ ĕç кунĕ ĕлĕкхи пек мар. Пĕр çул каярах рабочисем ĕçе ирхине 8 сехетре пынă та, 5 сехетре киле кайнă. Хальхи вăхăтра ĕç кунĕн виçи çук, рабочисем васкавлă заказ илсен, ăна пурнăçламасăр та цехран тухмаççĕ.

— Ик-виçĕ уйăх каярах пире пĕр заказ тума панăччĕ. Ĕçе мĕнле те пулсан кĕске срокра пурнăçа кĕртмеллеччĕ. Çав заказа пурнăçланă çĕрте Вяхирев, Антонов, Соснин юлташсем смени-сменипе цехран тухмасăр ĕçлерĕç. Заказ пĕтернĕ хыççăн та кайса канма килĕшмерĕç,—тесе каласа кăтартать мастерской заведующийĕ Васильева юлташ.

Хальхи вăхăтра мастерскойри рабочисемпе работницăсем, мастерсем татах та пысăкрах хăвăртлăхсемпе ĕçлени сисĕнет. Вĕсем хушшинче социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса кайнă. Кашни рабочипе работница Хĕрлĕ Çар XXIV çул тултарнине çĕнĕ çитĕнÿ тунипе кĕтсе илме ĕмĕтленет. Стахановец Лукоянов, мастерскойра нумаях та ĕçлемест пулин те, нормăна кашни кунах ирттерсе тултарать, пĕр брак та тумасть. Юлашки вăхăтра Мотова юлташ те начар мар тĕслĕхсем кăтартать, вăл, нормăна ирттерсе тултарнипе пĕрлех, продукци пахалăхне лайăхлатрĕ.

— Çĕрне-кунне пĕлмест вăл пирĕн, икĕ çыншăн ĕçлет, — теççĕ рабочисем, Мотовăн ĕçне ырласа.

Тăван Хĕрлĕ Çар туса пыракан çĕнтерÿсем мастерской коллективне татах та ытларах хастарлăхпа ĕçлеме хавхалантараççĕ. Коллектив 1-мĕш квартал планне мартăн 25-мĕш тĕлне тултарма обязательство илнĕ.

Çĕмĕрле.

Х. ЛИСИН.

Ялсовет депутачĕсем

КАНАШ. Кивĕ Шелттем ялсовечĕн депутачĕсем Сталин юлташ ĕççыннисем умне лартнă задачăсене кăтартуллăн пурнăçласа пыраççĕ. Кунта кашни депутат—агитатор, обществăллă ĕçри активист. Ялсовечĕ хăйĕн пĕтĕм ĕçне вĕсем урлă туса пырать.

Депутатсем Займуков, Викторов, Ерицов юлташсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă япаласем пухас ĕçе ертсе пыраççĕ. Çак пысăк ĕç çинчен ĕççыннисене ăнлантарса панипе пĕрлех, вĕсем Хĕрлĕ Çар боецĕсене хăйсем пысăккăн пулăшса пример кăтартаççĕ.

Депутатсем хăйсен суйлавçисемпе тачă çыхăну тытаççĕ, вĕсем патĕнче тăтăшах пулса, Совет Информаци Бюровĕн пĕлтерĕвĕсене ăнлантарса параççĕ, умра тăракан задачăсене каласа парса, вĕсене вăхăтра пурнăçлама чĕнеççĕ. Депутат Викторов юлташ заем уполномоченнăйĕ пулса ĕçлерĕ. Вăл Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулти кăларăм) заемĕн облигацийĕсене ĕççыннисем хушшинче 4.500 тенкĕлĕх сарнă, укçине те 100 процентпех пухнă.

Депутатсем укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене сарас тĕлĕшпе те тăрăшса ĕçлерĕç. Вĕсем хăйсен округĕсенчи суйлавçăсем патĕнче пулса, лотерейăран пухăнакан укçа-тенкĕ нимĕç фашисчĕсене тĕп тума кайни çинчен каласа пачĕç. Çакăн хыççăн ялсоветĕнчи ĕççыннисем укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене 5230 тенкĕлĕх çырăнса илчĕç, вăл шутран 4 пин тенкине парса татнă.

Çĕрпÿ районĕнчи «Цивильстрой» колхоз колхозникĕсен патриотла пуçарăвне ăнлантарса панă хыççăн ялсоветри ĕççыннисем ку пуçарăва ырласа йышăнчĕç, нумайĕш колхозниксем халĕ Хĕрлĕ Çар валли выльăхсем ÿстерсе сăмăртма тытăнчĕç.

Ялсовет исполкомĕ депутатсем активлăн ĕçленипе красноармеецсен çемйисене пулăшу парас ĕçе лайăх организацилерĕ. Депутат Займуков пуçарăвĕпе красноармеецсен çемйисене çак иртнĕ кунсенче 600 кубометр ытла вутă турттарса панă.

И. МАЛОВ.

Фронтри пек ĕçлекен колхозра

СĔНТЕР. «Красное Сормово» колхоз председателĕ А. Моисеев вăрçă пуçлансанах фронта хăй ирĕкĕпе тухса кайрĕ. Фронтра халь вăл политрук пулса ĕçлет. Çав вăхăтрах хăй ĕлĕк ертсе пынă колхоза та вăл манмасть. Фашистсене хирĕç çапăçнă çĕртен те вăл колхоза пĕрмаях çырусем çырать, колхозниксене фронтри паттăрла çапăçусем çинчен каласа парать. Нимĕçсен пĕр батальонне епле пĕтерсе тăкни çинчен çырнă çырăвне А. Моисеев çапла вĕçленĕ:

— «Эсир ĕлĕк те начар мар ĕçлерĕр. Халь вăрçă вăхăчĕ. Халь эсир татах та лайăхрах ĕçлĕр. Хăвăртан мĕн ытлашши юлать, пĕтĕмпех фронт валли парăр».

Ĕлĕк та аван ĕçленĕ колхозниксем халь татах та лайăхрах, фронтри пек ĕçлеççĕ.

Колхоз хăйĕн 4 ферминче йышлă выльăх-чĕрлĕх усрать. Фермăсенче 80 пуç ĕне, 97 пуç сысна, 113 пуç сурăх, 355 чăх, 69 хур хисепленет.

Колхозниксем, уйрăмах колхозницăсем, фермăсенче тăрăшса ĕçлеççĕ. Орденоносец Григорьева, хăйĕн упăшки Хĕрлĕ Çара кайсан, фермăра татах та тăрăшарах ĕçлеме тытăнчĕ. Вăл хăех иртнĕ çулта 416 ĕçкунĕ тунă. Унпа пĕрле ĕçлекенсем те кăçал нихăçанхинчен те тухăçлăрах ĕçлерĕç. Сăмахран, Зоя Майкова 8 ĕнерен 8.800 литр сĕт суса илес вырăнне 9.300 литр сĕт суса илнĕ, 8 пăру пăхса ÿстернĕ. Федорова колхозница 11 ĕне пăхнă. Çав ĕнесенчен кашнинченех вăл пăрусем илсе, вĕсене лайăх пăхса çитĕнтернĕ. Хăйсен тухăçлă ĕçĕсемшĕн вĕсем халь 100-шер литр сĕт илчĕç. Çавнашкалах Порфирьева, Кузьмина, Львова тата ытти колхозницăсене те выльăхсен шутне ÿстернĕшĕн хушса тÿлеççĕ.

Фермăсен заведующийĕ Соловьев юлташ фермăра 5 çул ĕçлет. Пилĕк çул хушшинче фермăсен ĕçĕсене аванлатассишĕн вăл нумай вăй хучĕ. Фермăсенчен илекен тупăш çулсерен ÿссе пычĕ. Кăçалхи тупăш вара нихăçанхинчен те пысăкрах. Уншăн Соловьева 500 çăмарта, 75 килограмм аш-какай, 25 литр сĕт хушса тÿлеççĕ.

Çавăн пекех колхоз иртнĕ çулта тырпулсен тухăçне те чылай ÿстернĕ. 1-мĕш бригада вăтам шутпа кашни гектартан 19,42 центнер ыраш, 16 центнер сĕлĕ, 14 центнер кĕрхи тулă туса илнĕ.

Хĕрлĕ Çара кайиччен колхоз председателĕ пулса ĕçленĕ, халь фронтра паттăррăн çапăçакан политрук А. Моисеев патне колхозниксем çапла çыраççĕ:

— Иртнĕ çул эпир тухăçлă тырпул туса илтĕмĕр, фермăсен те тупăшĕсем пысăк. Хамăртан мĕн ытлашшине пĕтĕмпех эпир сире валли паратпăр.

Çак иртнĕ кунсенче колхозниксем государствăна 48 центнер тырă сутрĕç. Халь вĕсем выльăхсем çитĕнтерсе сăмăртаççĕ.

С. ГОРЛАНОВ.

Срокченех тÿлеççĕ

ВАРНАР. Пăсаяль ялсоветне кĕрекен колхозсенчи колхозниксем, 1941 çулта производствăра лайăх ĕçленипе пĕрлех, государство умĕнчи парăмсене те пĕтĕмпех парса татрĕç. Тăваттăмĕш кварталти финанс планне ытлашшипех тултарнă. Ялсовет председателĕ Г. Волков, налог агенчĕ Ф. Курсов юлташсем тăрăшса ĕçленипе, чылай колхозниксем кăçалхи культсбор тата самообложени укçине срокченех тÿлесе татрĕç. Вĕсенчен Г. Волков, И. Сергеев, Ф. Романова, Т. Кошкина, Е. Кошкин тата ытти юлташсене уйрăмах палăртмалла. Халĕ культсбор укçине 870 тенкĕ, самообложени укçине 600 тенкĕ пухнă та ĕнтĕ.

А. НИКОЛАЕВ.

Вăйлă тырпулшăн кĕрешÿ пуçланă

Коммунист Викторов ертсе пыракан «Хĕрлĕ Çăлтăр» колхоз (Канаш р.) иртнĕ çул кашни гектартан вăтам шутпа ыраш—17 центнер, сĕлĕ—16 центнер ытла, пăри—16 центнера яхăн, урпа тата кĕрхи тулă—20 центнера яхăн туса илчĕ. Коммунист Филиппов юлташ ертсе пыракан бригада татах та пысăкрах тухăçлă тырпул туса илме пултарчĕ. Унăн бригади, кашни гектартан вăтам шутпа кĕрхи тулă—21 центнер ытла, пăрçа-ясмăк—14 центнер ытла туса илсе, районра пĕрремĕш вырăн йышăнчĕ. Техникăллă культурăсен тухăçĕ те пысăк пулчĕ. Колхоз иртнĕ çул кашни гектартан 7-шер центнера яхăн кантăр вăрри туса илчĕ.

«Хĕрлĕ Çăлтăр» колхоз агротехникăллă мероприятисене лайăх пурнăçласа пынипе, пĕтĕм коллективпа уйхирте тимлĕн ĕçленипе çеç çакăн пек пысăк тухăçлă тырпул илме пултарчĕ. Вĕсем иртнĕ çулти çуракине хатĕрленсе уя 13 пин лав торф, 5 пин лав тислĕк тата кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ, кĕл, минераллă çăнăхсем нумай кăларнă. Çуракине пысăк пахалăхпа тата вăхăтра туса ирттернĕ, шăтса тухнă калчасене лайăх пăхса ÿстернĕ. Ăнăçлă пулнă тырпула пуçтарса кĕнĕ чухне те колхозниксем нихăçанхинчен вăйлă ĕçленĕ. Ăна тăккаламасăр пухса кĕртнипе пĕрлех авăн ĕçне те вăхăтра вĕçленĕ.

Тăрăшса тунă ĕçĕн тухăçлăхĕ те пысăк пулчĕ. Кăçал колхозниксем ĕçкунĕ пуçне 5-шер килограмм тĕштырă илеççĕ. Пур фондсене те çителĕклĕ таран уйăрнă, государство умĕнчи парăмсене те йăлтах парса татнă.

Иртнĕ çул пысăк тухăçлă тырпул туса илни колхозниксене кăçалхи ĕçе татах та ытларах хавхалантарать. Отечественнăй вăрçă тапхăрĕ колхозниксемпе колхозницăсене кăçалхи ялхуçалăх ĕçĕсене татах та тимлĕнрех туса пыма хушать. Çакна «Хĕрлĕ Çăлтăр» колхоз членĕсем лайăх ăнланаççĕ, вĕсем çуракине хатĕрленме большевикла хастарлăхпа тытăнчĕç. Паянхи куна колхоз уя 3 пин лав тислĕк кăларнă та ĕнтĕ, васкасах минераллă удобренисем турттараççĕ, кĕл, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ пухаççĕ. Вăрлăх фондне чи шултăра, таса тырăсем уйăрса хучĕç. Вĕсене, пĕр хут тасатнă хыççăн, халĕ триерпа сортлаççĕ. Ялхуçалăх инвентарьне юсаса йĕркене кĕртрĕç, машинăсене юсаса хучĕç.

Ялхуçалăх ĕçĕсенче кăçал йывăрлăхсем пулма пултарнине шута илсе, партин колхоз çумĕнчи организацийĕ колхозницăсене агротехникăна вĕрентме, арçынсем тунă ĕçсене хăнăхтарма тытăнчĕ. Кăçалхи ялхуçалăх ĕçĕсен планĕпе кашни колхозникпе колхозницăна паллаштарнă, çав плана пурнăçа кĕртме колхозăн пĕтĕм йышĕ мобилизациленет.

И. М.

Çуракине хатĕрленес ĕçе вăйлатмалла

СĔНТЕР. Районри чылай колхозсем иртнĕ çул тырпул тухăçлăхне ÿстерес тĕлĕшпе пысăк çитĕнÿсем турĕç. Палалукасси ялсоветĕнчи «1-ое Мая» колхоз кашни гектартан вăтам шутпа 30-шер центнер кĕрхи тулă туса илнĕ. Стахановка-колхозницăсем Т. Кольцова, А. Прокопьева хăйсен пархатарлă ĕçĕсемшĕн, ĕçшĕн хушса тÿлемелли йĕрке тăрăх, ĕçкунĕсем çумне çĕнĕрен 2-шер центнер тырă илеççĕ. Ĕçе вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек йĕркелесе, районри малта пыракан колхозсем иртнĕ çулти ялхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлăн вĕçлерĕç. «Парижская Коммуна», «Финанс», «Наука», «Осоавиахим» тата ытти хăшпĕр колхозсем, уйхирсенчен тырпула пухса кĕртсе, вăхăтра авăн çапса ĕлкĕртрĕç.

Анчах иртнĕ çулти ялхуçалăх ĕçĕсене ирттерес тĕлĕшпе район пĕтĕмĕшпе кая юлчĕ. Чылай колхозсенче иртнĕ çулти ялхуçалăх ĕçĕсене халĕ те вĕçлемен, çав колхозсен руководителĕсем ĕçе вăрçă вăхăтĕнчи ответлăхпа туса пымаççĕ. «Аврора», «Малалла», Ворошилов, Калинин, Чапаев ячĕсемпе тăракан колхозсем ку таранччен те авăн çапса пĕтермен. Çак колхозсенче тата районри ытти хăшпĕр колхозсенче те лайăх ĕçшĕн хушса тÿлемелли çинчен калакан постановление кирлĕ пек пурнăçласа пымаççĕ. Районри çĕрçĕ пайĕ колхозсене çителĕксĕр ертсе пырать, колхозниксен массине ĕçе халĕ те начар мобилизацилет. Çавăн пекех районри машинно-тракторнăй станци те иртнĕ çулти ялхуçалăх ĕçĕнчи хăйĕн ответлă задачисене пурнăçа япăх кĕртнĕ.

Коммунистсен январь уйăхĕн юлашки кунĕсенче пулса иртнĕ районри пухăвĕ, 1941 çулти ялхуçалăх ĕçĕсен итогне туса, çитес çуракине хатĕрленесси çинчен сÿтсе-явнă май хăшпĕр япăх ĕçлекен руководительсен ĕçне тивĕçлипе хыттăн критиклерĕ.

Машинно-тракторнăй станци ялхуçалăх ĕçĕсенче пысăк вырăн йышăнса тăни пуриншĕн те паллă. Анчах Сĕнтĕр машинно-тракторнăй станцийĕн руководителĕсем çакна тĕплĕн ăнланса илсе ĕçе тивĕçлипе ертсе пырассишĕн кĕрешмеççĕ. МТС иртнĕ çул хăйĕн производство планне 73 процент кăна тултарнă, авăн çапас плана çуррине те пурнăçламан. Районри чылай колхозсем авăн çапас ĕçе вĕçлемен пулсан та, машинно-тракторнăй станци 26 молотилкăран пĕри те йĕркеллĕ ĕçлемест. Çуракинче кирлĕ ялхуçалăх машинисене юсама тытăнман, вĕсем колхозсен уйхирĕсенчех юр айĕнче сапаланса лараççĕ. МТС директорĕ Филиппов юлташ ĕçе вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса çĕнетме тăрăшмасть. МТС ĕçĕнчи çитменлĕхсене паллă туса, ăна ВКП(б) райкомĕ пĕрре çеç мар асăрхаттарнă. Анчах Филиппов юлташ халĕ те ĕçре улшăнусем туман.

Çавăн пекех райçĕрçĕ пайĕ те (заведующийĕ Кожаков юлт.) колхозсенчен аяккарах тăрать. Агрономсем колхозсенче сайра пулаççĕ, вĕсен ĕçĕсемпе сахал интересленеççĕ.

Район çуракине хатĕрленес ĕçе тивĕçлипе тытăнман-ха. Вăрлăх фончĕсене хывса çитермен. Паянхи куна районĕпе çуракинче кирлĕ вăрлăхсен 15 процентне çеç сортланă. Çавăн пекех ялхуçалăх машинисене юсас ĕç те начар пырать.

Районра 2 пин плуг. Вĕсенчен 170 плуг кăна çураки ĕçне хатĕр. «Ким» колхозра 4 трактор тата 2 сложнăй молотилка юр айне пулса ларнă. Çакнах Шашкар, Ильинка ялсовечĕсенче те курма пулать. Ĕçри çакăн пек ответсăрлăх вăл кунти руководительсем тимсĕр пулнинчен, ĕçе большевикла ертсе пыманнинчен тухса тăрать.

Коммунистсен районри пухăвĕ МТС тата райçĕрçĕ пайĕн ĕçĕсенчи пысăк çитменлĕхсене паллă туса, вăйлăн критиклерĕ. Филиппов тата Кожаков коммунистсене вĕсем хăйсене шанса панă ĕçе вăрçă вăхăтĕнчи ответлăхпа туса пыманшăн критиклесе, çитменлĕхсене пĕтерме кирли çинчен çирĕппĕн асăрхаттарса хăварчĕ. Çавăн пекех пуху партин колхозсенчи организацийĕсене, районри пĕтĕм коммунистсене çуракине хатĕрленес ĕçре колхозсене куллен те йĕркеллĕн пулăшса ертсе пыма хушса хăварчĕ.

А. СОЛОВЬЕВ.

Курайманлăх

КАЛАВ

...Хресчен çынни йăмра тураттиех çав ĕнтĕ: çĕр пулсан, вăл часах тымар ярать, лăпланса пĕр вырăнта пурăнма пуçлать. Çĕр çук тăк — уншăн пурнăç та çук.

Революциччен Твардзиох мучи ăçта кăна çитмен, мĕнле кăна çăлтăр айĕнче телей шыраса пăхман пулĕ! Варшаври хуçасене те пуççапнă вăл, Львовпа Минск хулисенче те пулнă, Днестр шывĕ тăрăхĕнче те çÿренĕ. Ĕçре те пăлахая персе тăман, тĕттĕмле тăрса тĕттĕмле выртнă, анчах пурăнмалăх кил-çурт та çавăрайман, канăçлăх та тупайман. Пĕр хулара арăмне пытарса хăварнă, тепринче — ывăлне...

Революци хыççăнах Твардзиох мучи тăван яла таврăнчĕ, пусăрăнса пĕр вырăнта пурăнма пуçларĕ. Кил-çурт та çавăрчĕ хăйне майăн, анчах тепĕр хут авланма шутламарĕ, çулсем чылай терĕ пулас.

Асăрхăр-ха: телей шыранă çулсенче ватă белорус венчете кĕнĕ ылттăн çĕррине те, арăмĕнчен асăнмалăх юлнă япалисене те шеллесе тăман, пĕтĕмпех сутса çинĕ, анчах хăйĕн сĕрме купăсне вăл пÿрнепе те тĕкĕнмен. Çинçе пилĕклĕ шупкарах хĕрлĕ сĕрме купăс унăн турра ĕненекен çемьери турăш вырăнĕнчех шутланатчĕ ĕнтĕ.

Колхозсем пуçлансан, Твардзиох мучи пĕр тăлăх-турат ачана усрава илчĕ, ăна çине тăрсах купăс калама вĕрентме пуçларĕ. Тăнлă ача тăнлă ачах çав, ик-виçĕ çул хушшинче Твардзиох мучирен те ăста калама вĕренчĕ вĕт çав пăшатан.

Ашшĕ вăрăм пушă йăтатчĕ, усрав ывăлĕ сĕрме-купăс. Калама астуман: 1930-мĕш çултанпах вĕсем колхоз кĕтÿне кĕтетчĕç. Пирĕн ĕнесем хыççăн вăрман леш енчи улăха анатчĕç, вĕтлĕхре çÿретчĕç. Каçпала, кĕтÿ вăрмантан тухсан, Твардзиох мучи ывăлĕ, вунвиçĕ çулти Владислав, Хуралту тăррине хăпарса ларатчĕ. Тытăнатчĕ вара купăсне шăрантарма!

Çапла çав, аллă икĕ çула çитсе те, сĕрме купăса ун пек ăста калама пултараканна эпĕ урăх пĕрре те курман, тен, курас та çук пулĕ. Сывлăш питĕрĕнсе ларатчĕ вĕт ăна итленĕ чухне, ĕмĕртен палласа пурăннă уй темĕнле юмахри пек илемлĕн курăнма пуçлатчĕ.

Мĕн калама, пур иккен тĕнчере йывăç таткине чун кĕртме пултаракансем те. Икĕ çын ĕмĕрĕ усрăттăм эпĕ унашкал çынсене, анчах Владислав пĕр çын ĕмĕрне те пурăнса ирттереймерĕ, мĕскĕн, татса ывăтнă чечек пекех пĕтрĕ...

Пирĕн тавраша фашистсем—вăрă-хурахсем пырса кĕчĕç. Хĕрлĕ Çар вăхăтлăха каялла чакрĕ. Яла манпа Твардзиох мучи пек стариксемпе карчăксем тата вĕт-шакăр ача-пăчасем çеç тăрса юлчĕç, вĕсем те пулин килĕсенче питĕрĕнсе лараççĕ. Хĕвел аннă. Ĕлĕкрех чухне ку вăхăтра ялта кайăк-кĕшĕк шавлаканччĕ, картасенче витре тĕпне сĕт чăрлатса çапăнни илтĕнекенччĕ. Халĕ—шăп, çăва çинчи пекех.

Эпир, виç-тăватă старик, Твардзиох мучин картишĕнче шăппăн калаçса ларатпăр. Владислав куçне хупнă та имшеркке пÿрнисемпе купăсне ĕнерлет... Питĕ юратмалла çынччĕ çав вăл хăй те. Хĕрача пек çинçе те илемлĕскер, яланах тем çинчен шухăшла кайса çÿретчĕ. Сĕрме купăсне алла тытсан çеç сасартăк улшăнса каятчĕ вара. Пысăк та хурлăхлă куçĕсенче темĕнле вăй-хăват çиçме тытăнатчĕ, пÿрнисем чĕтреме пуçлатчĕç...

Малтан çинçе хĕлĕх янрама пуçларĕ. Унтан аякран-аякран вĕççе килекен пĕчен тăрна сасси пек хурлăхлăн чĕтренсе, ытти хĕлĕхсем хутшăнчĕç. Куç-пуç хуралса килчĕ, юлташсем, чĕре ыратса кайрĕ. Халĕ те аван астăватăп: «Ытла та хĕсĕнсе çитрĕ-çке пирĕн пурнăç», терĕм эпĕ ун чух.

Ара, хăвăр шутласа пăхăр: пĕтĕм ĕçме-çиме, выльăх-чĕрлĕх нимĕçсене кайса пырать. Июнь уйăхĕнчен пуçласа пилĕк хутчен тĕрлĕ хырçă тÿлеттерчĕç. Ку эсир йăвăра лăпкă тытманшăн, теççĕ. Тепри тахăш ялта нимĕçсен старостине вĕлернĕшĕн. Виççĕмĕшĕ—ял çыннисем партизана кайса пĕтнĕшĕн.. Çитменнине пур çĕрте те староста шăрпăласа çÿрет. Ăçта та пулин ытлашширех сăмах персе ятăн иккен—пĕтрĕ те санăн пуçу...

Çаксем çинчен аса илтерчĕ те ĕнтĕ мана Владиславăн сĕрме купăсĕ.

Твардзиох мучи патне кашни каçах ватă стариксем вăрттăн пуçтарăнса ларма тытăнчĕç. Малтан Владислав купăс калаччине итлесе ларатăмăр, унтан калаçу майĕпенех хамăр таврашри ĕçсем çине куçатчĕ. Хăвăрах пĕлетĕр ĕнтĕ: нумай çын—нумай сăмах. Стариксенчен чылайĕшĕ партизансем ăçта пытанса пурăннине те, унта каймалли вăрттăн сукмаксене те лайăх пĕлетчĕç.

Пĕррехинче çĕрле Твардзиох мучи пÿртне нимĕçсем хăварнă староста Царьков пырса кĕчĕ. Юрать, вăл каç эпир виççĕн çеçчĕ.

— Халех саланăр,—терĕ вăл кăскен, таçта тĕпел шăтăкнелле пăхса. Туятчĕ çав хăй те, йытă пуçĕ, кунта нумаях хуçа пулса пурăнаяс çуккине. — Нимĕçсем хушмаççĕ. Кунта халь эсир мар вĕт хуçа...

Çак калаçу хыççăн нумай та вăхăт иртмерĕ, тахăшĕ старостăна тирпейлеме те ĕлкĕрчĕ. Унтан кÿршĕ ялти нимĕç-карательсене пусса тухрĕç, фронта боеприпассем илсе каякан транспортне аркатрĕç.

Ара, пĕрре пурнăç хуçи пулса курнă çынсене ăçтан тепĕр хут чура тăвăн? Пулман вăл ĕмĕрне те. Ура çине çĕкленнĕ халăх урăх нихăçан та чĕркуççи çине лармасть. Çакна шута илмеççĕ нимĕçсем...

Çĕрле яла сасартăк вут хыпса илчĕ, çулăм уласа явăнма пуçларĕ...

Сисрĕмĕр пурте: нимĕçсем таврăççĕ хăйсене пăхăнман яла. Кĕçех çуртсем вырăнне тип-тикĕс уй тăрса юлчĕ. Унта-кунта çеç кăмрăкланнă йăмрасемпе ишĕлчĕк кăмакасем курăнкалаççĕ...

Ытла çемçе кăмăллăччĕ çав вăл Твардзиох мучи. Курасса та чылай курнă та ĕнтĕ ĕмĕрĕн тăршшĕнче.

Пире нимĕçсем вут тивертнĕ каç вăл тем ĕçпе кÿршĕ яла кайнă пулнă иккен. Çутăлса çитсен тин, ял çунса пĕтсен, хăйĕн çурчĕ вырăнне лăпăстатса çитрĕ вăл. Вара пичĕпе ăшă кĕл çине йăванса кайрĕ те пайтахчен хускалмасăр выртрĕ.

Çур çула яхăн иртрĕ ĕнтĕ унтанпа, анчах ăна аса илсен, халĕ те чĕрене сивĕ çапать.

Твардзиох мучи майĕпен аллисем çине тĕренкелесе тăчĕ, шапшур çÿçлĕскер, хăй те сасартăк кĕл тĕслĕ пулса кайнăскер, кĕл çинче тем шырама пуçларĕ. Хĕрарăмсем тăтăлса макăрнине, ачасем йĕнине итлесе тăрать-тăрать те, тем аса илнĕ пек пулса, çара аллипех вутпуççисене сиркелет, кăмрăксене чавать. Кăмака кĕтессинчен пуç чашкипе ура туни шăмми сиксе тухрĕ. Твардзиох мучи сасартăк тайăлса кайрĕ те каллех кĕл çине йăванчĕ. Владислав! Çапла вĕçленчĕ иккен санăн ĕмĕрÿ...

Пăртакран Твардзиох мучи такăнкаласа çырма хĕрринелле утрĕ. Таçтан çĕмрĕк витре тупнă та вăл, пĕр сăмах чĕнмесĕр шыв йăтма тытăнчĕ. Çурчĕ те, Владислав та пĕтнĕ ĕнтĕ, нимĕнле шанчăк та çук, çапах çырма хĕррине анса шыв ăсать те вăл, çурчĕ вырăнне пырса кĕл çине сапать. Уке-ÿке, такăна-такăна, каллех аналла утать. Çил çинче хăйĕн кĕрхи кăлкан пек çÿçĕсем вĕçкелеççĕ, пичĕ тăрăх куççуль юхать.

Владислав шăммисем çăвăнса çиеле тухса выртрĕç.

Çав кун эпĕ тупа турăм. Яла çунтарса янăшăн, Владиславшăн, унпа пĕрле çунса кайнă вунпĕр çыншăн, çĕршыва мăшкăл кăтартнăшăн нимĕçсене хирĕç кĕрешме сăмах патăм. Анчах ку таврашран ниçта та каймастăп эпĕ. Кунта манăн аттепе аннене 1918-мĕш çулта нимĕçсем персе пăрахнă. Мана нимĕн те хăратмасть: пытанса пурăнасси те, тăшман хĕçпăшалĕ те.

Пирĕн хамăрăн чи хаяр та чи витĕмлĕ хĕçпăшал пур, вăл хĕçпăшал—курайманлăх. Вăл ман алла старостăн автоматне тыттарса вăрмана илсе килчĕ, сирĕн отряда хутшăнтарчĕ.

* * *

Калавçă чарăнчĕ. Вăрман варринчи землянкăра тăвăр та пăчă. Партизансем хăшĕ урайне выртнă, хăшĕ алăк патĕнче пирус чĕркеççĕ.

Хурала тухма хатĕрленнĕ çамрăксенчен пĕри калавçă патне пырса, унăн автоматне çавăркаласа пăхрĕ.

— Çакă-и-ха вăл Царьков старостăн автомачĕ?

— Çакă çав.

— Апла эсĕ старостине те хăвах вĕлернĕ пуль?

Ку ыйту калавçăшăн ахăртнех кĕтмен вăхăтра пулчĕ пулас.

— Кирек кам пулсан та...—терĕ вăл шăппăн. Унтан кăшт шухăшласа тăчĕ те пуçне усрĕ. — Ăна эпир пĕчĕк музыкантпа иккĕн тирпейленĕччĕ...

Ф. УЯР.

Шкулти лайăх вĕренÿшĕн

ÇĔМĔРЛЕ. Шкулсем вĕренÿ çулĕн пĕрремĕш çурçулне вĕçлесе иккĕмĕшне кĕчĕç. Пирĕн Вăрман Тăванри туллимар вăтам шкулта пĕрремĕш çурçулта тăватă пуçламĕш классем малта пыни курăнчĕ.

Тăваттăмĕш класра Чăваш республикин тава тивĕçлĕ учительници Е. С. Спиридонова юлташ ĕçлет. Шкулта вăл 33 çул хушши ĕçлет ĕнтĕ. Унăн класĕнче вĕренÿре кая юлса пыракансем çук. Терентьевпа Ермолаева— пур предметсемпе те «отлично», Васильев, Войнова, Смирнова тата ыттисем те «отлично» та «хорошо» паллăсемпе вĕренсе пыраççĕ. Çавăн пекех учительница-комсомолка А. С. Долгова юлташ та, ĕçе юратса туса пынипе, хăйĕн класне шкулта малти вырăна кăларчĕ. Ку класра вĕренÿре ĕлкĕрсе пыракансем 92 процент шутланаççĕ.

Анчах шкулта пĕр çитменлĕх пур. Вăл — ачасем чăвашла тĕрĕс калаçма пĕлменни. Сăмах çаврăнăшĕсене хуçкаласа, пăсса калаççĕ. Предложенири малтан каламалли сăмаха кайран, е кайран калассине малтан каласа хураççĕ. Чăвашла лайăх сăмах пур çинченех — уйрăм вырăсла сăмахсем хушса лараççĕ. Сăмахран: «Вăл паян шкула опоздать туса килчĕ», теççĕ. Ку сăмаха чăваш сăмахĕсемпе те калама пулать.

Ачасене тĕрĕс логикăпа калаçма вĕрентесси — учителĕн хисеплĕ ĕçĕ. Çакна вĕсем ачасене шкул сакки çине ларсанах, малтанхи кунсенчен тытăнсах, вĕрентме пуçламалла.

— Отечественнăй аслă вăрçă вăхăтĕнче отлично вĕренни — урнă Гитлерăн вăрă-хурахĕсене хирĕç кĕрешни, теççĕ шкулти вĕренÿ отличникĕсем.

АФАНАСЬЕВ.

СССР, Великобритани тата Иран хушшинчи союз çинчен договор тунă май

ТЕГЕРАН, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). ССР Союзĕ, Великобритани тата Иран хушшинчи союз çинчен договор тунă пирки Иран халăхĕн мĕнпур сийĕсем хавхаланса калаççĕ. Иран правительствин меджлисне тата совет посольствине çав договора тунипе савăнса çырнă çырусем пырсах тăраççĕ. Сулелре (Чалу çывăхĕнче) пурăнакан çынсен пысăк ушкăнĕ меджлиса, премьер-министра, совет посольствине тата Англи миссине янă телеграммăра çапла каланă: «Нимĕç фашисчĕсем Ирана тĕрлĕ интригăсен танатипе çыхлантарма хăтланчĕç, анчах пирĕн кÿршĕсем ССР Союзĕпе Великобритания, хăйсем тунă договорсем тăрăх, пирĕн халăхăн никама пăхăнманлăхне сума сăваççĕ, эпир малалла аталанассине ырлаççĕ тата Иран халăхне ютçĕршыв интервенцийĕнчен сыхласа тăраççĕ», тенĕ. «Пирĕн халăх, — тенĕ малалла çав çырура, — фашистла государствăсен пусмăрлас тата ирĕксĕрлес политикине кураймасть. Вăл хамăрăн икĕ аслă кÿршĕ вĕсем пирĕнпе таччăнрах çыхăннăшăн тата пирĕн лару-тăрăва çирĕплетекен договор тунăшăн тавтăвать. Пирĕн правительство малашнехине нумай малтан курса тăнине эпир мухтама тивĕçлĕ. Эпир, çурçĕр енче пурăнакансем, пирĕн тус тата кÿршĕ СССР (вăл туслă пурăннине эпир кирек хăçан та пысăккăн хакланă) Иран государствипе, Иран халăхĕпе татах та ытларах тăванла пурăнĕ тесе шанса тăратпăр. Сывă пултăр Иран! Сывă пулччăр ССР Союзĕпе Великобритания! Фашистла Германин правительстви тĕп пултăр!»

ТЕГЕРАН, январĕн 31-мĕш. (ТАСС). Тегеранра тухса тăракан пур хаçатсем те СССР, Великобритани тата Иран хушшинче союзлă договор çинчен çырнине чи курăнмалли вырăнсенче пичетлесе кăларнă, хаçатсенче договор тунă чухнехи тĕрлĕ тапхăрти ĕçсен фото-ÿкерчĕксене вырнаçтарнă. Иранри радиостанцисем договор содержанийĕ пирки кăмăллă комментарисем параççĕ, союзлă договор тунă ятпа пулнă йышăнура СССР, Великобритани тата Иран представителĕсем тухса каланă сăмахсене ăнлантарса параççĕ.

ТЕГЕРАН, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Тегеранра тухса тăракан хаçатсемпе радио СССР, Великобритания тата Иран пĕр-пĕринпе тунă договор çинчен хăйсен шухăшĕсене татах та татах каласа параççĕ. Январĕн 30-мĕшĕнче каçхине Тегеранри радиостанци пĕр авторитетлă çын çырнă статьяна, правительство тавраш̆ĕнчи çынсем ырланăскере, вуласа панă. Январĕн 31-мĕшĕнче вара çав статьяна «Мехри Иран» хаçатра пичетлесе кăларнă.

Договорăн пункчĕсене пĕрин хыççăн тепĕрне тĕплĕн пăхса тухса, статья авторĕ çапла çырать: «Совет правительстви Иран халăхĕпе государстви тĕлĕшпе ырă шухăш-кăмăллă пулнине иртнĕ çулсен историйĕ тăтăшах ĕнентерсе кăтартса пычĕ. Çакна чи лайăх ĕнентерсе параканни вăл — Иранпа 1921 çулта тунă договор пулса тăрать».

«Халь тунă договор, — тесе калать автор,—хальхи событисем хушшинче чи паха историллĕ документсенчен пĕри пулса тăрать; вăл Иран государствипе халăхĕшĕн усăллă результатсем парассине эпир ĕненсе шанса тăратпăр. Ку документ вăл союзниксемшĕн те питĕ паха, мĕншĕн тесен Иран правительствипе халăхĕ союзниксене хăйсен вăрçă тĕллевĕсене пурнăçлас ĕçре вĕçĕ-хĕррисĕр пулăшса тăма хатĕр тăраççĕ».

«Эттеллат» хаçат союзлă договор çинчен пичетленĕ хăйĕн умстатьинче çапла çырать: çак договора тунипе Иранăн политикăллă пурнăçĕнче çĕнĕ страница уçăлчĕ, çакă вăл Ираншăн усăллă пулĕ. Хаçат тата çапла хушса калать: Иран халăхĕ хăйĕн кÿршисем çине яланах уçă тата тăванла кăмăлпа пăхнă, тет.

Гитлеровецсем советăн тыткăна лекнĕ çар çыннийĕсенчен мăшкăллани

ВАШИНГТОН, февралĕн 3-мĕш. ТАСС). Норвегин Вашингтонри миссийĕнче илнĕ хыпарсем тăрăх, Советăн тыткăна лекнĕ çар çыннийĕсем Норвегире питĕ йывăр условисенче пурăнаççĕ. Вĕсенчен нимĕçсем вĕçĕ-хĕррисĕр мăшкăллаççĕ. Киркенес çывăхĕнчи (Çурçĕр Норвегия) Эльвенесри лагерьте Советăн тыткăна лекнĕ çар çыннийĕсенчен ăшă тумтирсемпе атă-пушмаксене йăлтах хывса илнĕ. Туртса илнĕ япаласем вырăнне вĕсене кăшт-кашт чĕркенсе çÿремелли çĕтĕк-çатăк япаласем çеç панă. Тыткăнри çынсене иртен пуçласа çĕрле пуличчен ĕçлеттереççĕ тата выçăпа аптăратаççĕ.

Норвеги халăхĕнчен ирсĕррĕн мăшкăллани

Квислинга Норвегин „премьер-министрĕ“ туса хунă

СТОКГОЛЬМ, февралĕн 2-мĕш. (ТАСС). Германи информаци бюровĕпе Ослари радио çапла пĕлтереççĕ: Германин оккупациллĕ влаçĕсен решенийĕ тăрăх Квислинга Норвегин «премьер-министрĕ» туса хунă.

Çав решение йышăнас умĕн Гитлерăн Норвегири наместникĕ Тербовен тата Квислинг Берлина кайса килнĕ. Кунта ĕнтĕ нимĕçсем оккупациленĕ Норвеги валли «çĕнĕ статут» туса хатĕрленĕ.

Çапла ĕнтĕ, мĕнпур Норвеги халăхĕ курайман ирсĕр предатель çĕнĕ «премьер-министр пулса тăчĕ». Квислингăн ячĕ Германия оккупациленĕ пур çĕршывсенче те Гитлер патне тара кĕрешнĕ чи ирсĕр агентсене пĕлтерекен ят пулса тăчĕ.

Вырăнти политикăллă ушкăнсенче çапла кăтартса параççĕ: Германин политикăллă влаçĕсем туса ирттернĕ çав камитĕн сăлтавĕ Норвегире Германие хирĕçле шухăш-кăмăлсем ÿссе пынишĕн гитлеровецсем шикленсе ÿкни тата Норвеги халăхне хирĕç кĕрешес тĕлĕшпе нимĕçсем квислинговецсемпе анлăнрах усă курма ĕмĕтленни пулса тăрать.

«Норвеги правительствине» тунин чаршавĕпе витĕнсе, нимĕçсем квислинговецсене çĕршыври патриотла движение пусарса лартма ирĕк парасшăн. Квислингăн «правительствине» туса хуни, политикăллă ушкăнсен шучĕпе, Норвегие гитлерла Германин чăн-чăн колонийĕ туса хумалли утăм пулса тăрать.

Франци халăхĕ нуша тÿсни

НЬЮ-ИОРК, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсене Францирен килекен çырусенче Франци халăхĕн нушаллă, асаплă пурнăçĕ çинчен нумай çыраççĕ. Марсельпе Парижра хĕлле продовольстви тĕлĕшпе ĕç ытла та начарланса кайнă. Французсем чăннипех выçăхса пурăнаççĕ. Юрăхсăр тата çиме юраман «эрзацсенчен» апат-çимĕç туса çинипе вилекенсем нумайланнă. Францири пурнăç тĕрмеринчен те начар. Марсельрен килнĕ пĕр çырура çапла каланă: продовольстви паекне чакарнăçемĕн чакарса пыраççĕ, мĕншĕн тесен продуктсене пĕтĕмпех Германие яраççĕ, тенĕ. Тепĕр çырура тата çапла каланă: Парижра метрополитен поезчĕсем çавтери кĕмсĕртетеççĕ, мĕншĕн тесен сĕрмелли çусем çук тата вагонĕсем те çĕмĕрĕлсе пĕтнĕскерсем кăна. Урамсенче автомобильсем сахал, пулсан та çар çыннисен автомобилĕсем кăна. Извозчиксем çÿре пуçларĕç, анчах вĕсем пассажирсене тăваллă каймалла пулсан лартмаççĕ, мĕншĕн тесен лашасем начар çитернипе вăйсăр, теççĕ. Парижра ресторансемпе кинотеатрсем нимĕçсемшĕн кăна ĕçлеççĕ.

Франци патриочĕсене персе вĕлерни

БЕРН, январĕн 31-мĕш. (ТАСС). Францин Гавас-ОФИ агентстви официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ тăрăх, Германин оккупациллĕ влаçĕсем «де Голль хушнипе Германие хирĕç ĕçленĕшĕн тата хĕçпăшал таврашĕ пытарса усранăшăн» тесе, Парижра каллех француз патриочĕсене персе вĕлернĕ. Январĕн 24-мĕшĕнче Марсель Лябура, Рене Пальмене тата Амар Зебрудине персе пăрахнă. Январĕн 27-мĕшĕнче Жан Мари де Коррене, январĕн 28-мĕшĕнче Люсьен Ноеле тата Леон Ривере персе вĕлернĕ.

Периг хулинчи военнăй трибунал виçĕ çынна коммунистла организацисене салатса яни çинчен калакан декрета пăхăнманшăн ĕмĕрлĕхе каторгăна ямалли приговор йышăннă.

Францин кăнтăрти пайĕнче пысăк пăлхавсемпе демонстрацисем пулнă

СТОКГОЛЬМ, февралĕн 1-мĕш. (ТАСС). Вишиpен илнĕ сведенисем тăрăх, Швецире тухса тăракан хаçатсем Францин кăнтăрти пайĕнче пулса пыракан пысăк пăлхавсем халĕ те чарăнманни çинчен пĕлтереççĕ. Нумай хуласенче татах демонстрацисем пулнă, демонстрантсемпе полици хушшинче тытăçусем те пулса иртнĕ. Авиньонра, Эро тата Гар департаменчĕсенче, çавнашкалах Бастире (Корсика утравĕнче) влаçсемшĕн питех те хăрушă положени пуçланнă. Продовольстви çителĕксĕрри пирки пуçланса кайнă пăлхавсем ытларах та ытларах уçăмлă палăракан политикăллă характер йышăнса пыраççĕ. Полици питĕ нумай çынсене арестлет тата «чи татăклă мерăсем йышăнассипе» хăратать.

Францире вăрттăн кăларакан литература йышлăн саралать

ЖЕНЕВА, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Базельре тухса тăракан «Националь цейтунг» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Францин оккупациленĕ зонинче те, çавăн пекех оккупацилемен зонăра та вăрттăн кăларакан хаçатсем йышлăн саралаççĕ. Сăмахран «Юманите», «Резистанс» («Хирĕç тăни»), «Либерасьян насьональ» («Нацие ирĕке кăларасси»), «Ви увриер» («Рабочисен пурнăçĕ») тата ытти хаçатсем те вуншар пинлĕ экземплярсемпе тухса тăраççĕ. Вĕсене кăларма хут тупас тĕлĕшпе те тата вăрттăн типографисенче пичетлес тĕлĕшпе те темĕн пек пысăк йывăрлăхсем пулсан та, асăннă хаçатсенчен нумайăшĕсем ытти ирĕклĕн тухса тăракан хаçатсенчен пĕртте начар мар, техника енĕпе йĕркеллĕн майлашса тухаççĕ. Вăрттăн тухакан патриотла хаçатсем çырнисене француз халăхĕ пысăк интереспа вулать, вĕсене ĕненет. Çав статьясем Франци халăхĕн шухăш-кăмăлне пысăк влияни параççĕ.

Габриель Перине вĕлерекенсем

Францири паллă коммуниста тата чаплă патриота Габриель Перине мĕнле вĕлерни çинчен Женеваран пире тĕплĕн çапла пĕлтереççĕ.

Ноябрь уйăхĕн вĕçĕнче Германи разведки—гестапо Габриель Перине допрос тунă. Вăл национал-социалистсем енне куçсан, ăна питĕ пысăк вырăн, паллă ят пама пулнă. Çак сĕнĕве Габриэль Пери татăклăнах йышăнман.

Декабрĕн 5-мĕшĕнче адвокат Бэртон ун патне Дориопа пĕр майлисен делегацийĕпе пĕрле пынă. Бэртон ăна хăйĕн идейисене пăрахăçлама е вилĕм суйласа илме юптарулла сĕнÿ панă. Пери Бэртона: эпĕ Дорио янă делегаципе калаçмастăп, тесе ответленĕ. Министр Пюшэ Перине персе пăрахма палăртнă заложниксен списокне кĕртсе ĕçе хутшăннă. «Кун çинчен никам та пĕлмелле марри чи паха услови пулса тăрать», тесе каланă çав вăхăтра Пюшэ.

Предательсен эрнере пĕрре тухса тăракан «Зерб» ятлă органĕнче «Юманите» хаçатăн ĕлĕкхи сотрудникĕсенчен пĕри Фэжи декабрь уйăхĕнче, паллах ĕнтĕ Пери çинчен, çапла çырнă: «Манăн юлташăм пурччĕ. Ăна хăйĕн атапăвĕсене пăрахăçа кăларма сĕнсе пурнăç е вилĕм суйласа илме сĕнсен, вăл пурнăçа пăрахăçларĕ», тенĕ.

Çапла ĕнтĕ Францире Германин оккупациллĕ влаçĕсенчен, гестапăран, Виши правительствинчен, Дорио партинчен тата ытти сутăнчăксемпе предательсенчен тăракан блок ĕçлет. Франци халăхĕ çав шутра предательсене те, вĕттисене те лайăх пĕлсе тăрать, çавăнпа та вĕсем хăйсене тивĕçлине туянасси çинчен нимĕн иккĕленмелли те çук. (ТАСС).

Авиаци строительствипе тинĕс-çар хĕçпăшалне вăйлатма çĕнĕрен хушса укçа пани

НЬЮ-ИОРК, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Рузвельт халĕ алă пуснă закон тăрăх Америка çарĕ валли 33 пин самолет тума тата вĕсен оборудованине хатĕрлесе çитерме 12 миллиард та 556 миллион доллар укçа памалла. Çав укçаран 4 миллиард долларĕ хĕçпăшала кивçен е арендăна памалли закон тăрăх ютçĕршывсене яма палăртакан самолетсене тунă çĕре каймалла.

«Нью-Йорк таймс» хаçатăн Вашингтонри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, сенатăн ассигнованисем енĕпе ĕçлекен комиссийĕ халĕ тата тепĕр закон проектне пăхма тытăннă. Çав проект тăрăх тинĕс-çар вăйĕсене хĕçпăшаллантарма татах 19 миллиард та 997 миллион доллар çĕнĕрен хушса памалла. Çав комиссире тинĕс ĕçĕсен министрĕ Нокс тухса каланă хыççăн комисси председателĕ Овертон çапла пĕлтернĕ: эпĕ хам енчен проектра паллă тунă укçа хисепне тата 4 миллиард долларлăх ÿстерме сĕнесшĕн, çав укçа çак икĕ çул хушшинче самолетсем сутăн илес ĕçе каймалла тенĕ. Проектра самолетсем сутăн илес ĕç валли 1 миллиард та 668 миллион доллар пама палăртнă пулнă.

Çав вăхăтрах сенат тепĕр закон проектне ырланă. Ку закон проекчĕ тăрăх пĕр пинрен ытла суднăсем тума татах 750 миллион доллар укçа хушса пама палăртнă. Çав суднăсене тунă çĕре мĕнпурĕ 3 миллиард та 900 миллион доллар укçа каймалла. Сенат, çав законăн проектне хăшпĕр улшăнусем кĕртсе, представительсен палатине тавăрса панă.

ВАШИНГТОН, январĕн 31-мĕш. (ТАСС). Сенатăн ассигновани енĕпе ĕçлекен комиссийĕ тинĕс ĕç строительстви валли 26 миллиард та 500 миллион доллар пама палăртакан закон проектне ырланă.

„Ирландин республикăллă çарĕ“ текен партине ĕçлеме чарнă

НЬЮ-ИОРК, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Эйрен (Ирландия) юстици ĕçĕсен министрĕ Балэнд «Ирландин республикăллă çарĕ» текен партине ĕçлеме чарни çинчен пĕлтернĕ. Çав партие ĕçлеме чарнă пирки Болэнд çапла каланă: Германин Эйрене парашютпа аннă, анчах та каярахпа тытса арестленĕ шпионĕсем Эйрере сăтăрла ĕçсем туса пурăннă, хăйсен ĕçĕсене вĕсем çак партипе таччăн çыхăнса туса тăнă. Сăмахран, нимĕç шпионĕ Герц, Эйре çĕрне парашютпа 1940 çулти июнь уйăхĕнче аннăскер, хăйне пĕлсе арестличченех, 9 уйăх хушши, «Ирландин республикăллă çарĕ» текен партипе таччă çыхăну тытса тăнă.

Эйрен премьер-министрĕ де Валера Эйре парламентĕнче çапла пĕлтернĕ: Германия Англие хирĕç туса пыракан вăрçăра «Ирландин республикăллă çарĕ» текен парти Германие пулăшу пама хатĕр тăнă.

Пан-Америка конференцийĕн итогĕсем

НЬЮ-ИОРК, январĕн 31-мĕш. (ТАСС). Америка пичечĕ çырнă тăрăх, Пан-Америкăн Рио-де-Жанейро хулинче çак кунсенче пулса иртнĕ конференцийĕ Америкăри çĕршывсем пĕр-пĕринпе туслăн çыхăнса тăрассине чылаях çирĕплетнĕ тата тĕнĕл держависене хирĕç çĕкленнĕ пĕтĕм тĕнче фронтне те чылаях вăйлатнă. Аргентина иккĕленерех тăнине кура, тĕнĕл держависемпе çыхăну тытма пăрахасси çинчен калакан резолюцие Америкăри республикăсен пысăк пайĕ йышăнас тенинчен кăшт çемçерех çырса йышăннă. Апла пулин те, Америкăри республикăсене тĕнĕл держависене хирĕç çĕклесе пĕтĕçтерес тĕлĕшпе конференци чылаях пысăк çитĕнÿсем тунă.

Мексика, Венецуэла тата Колумбия конференци пуçланиччĕнех тĕнĕл держависемпе çыхăну тытма пăрахнă, Центральнăй Америкăри тăхăр республика—Куба, Гаити, Доминикан республики, Никарагуа, Гватемала, Коста-Рика, Гондурас, Панама, Сальвадор — тĕнĕл держависене хирĕç вăрçăпа тухни çинчен пĕлтернĕ. Конференци ĕçленĕ вăхăтра тата ултă республика — Перу, Уругвай, Парагвай, Боливия, Бразилия тата Эквадор тĕнĕл держависемпе çыхăну тытма пăрахасси çинчен решени йышăннă. Çапла вара, конференци хупăннă хыççăн Латинла Америкăра икĕ çĕршыв кăна — Аргентинăпа Чили—тĕнĕл держависемпе çыхăну тытма пăрахман. Анчах та çав çĕршывсем те конференци ытти ыйтусем тăрăх йышăннă резолюцисемшĕн сасăланă. Дипломатиллĕ учрежденисенче çапла шутлаççĕ: çак çывăх вăхăтрах Чили те тĕнĕл держависемпе дипломатиллĕ çыхăну тытма пăрахать, теççĕ. Палăртнă тăрăх, Аргентина çак çывăх вăхăтрах тĕнĕл держависемпе çыхăну тытма пăрахас çук, çавăнпа та ăна Америкăри республикăсен Вашингтонри вăрçă комитетне хутшăнтармаççĕ. Анчах та, кĕтнĕ тăрăх, çав комитет составĕнче Чили представителĕ пулмалла.

Лăпкă океан çинчи вăрçă

СОЮЗНИКСЕН ПĔРЛЕШУЛЛĔ КОМАНДОВАНИЙĔН ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ЛОНДОН, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Союзниксен Лăпкă океанăн кăнтăр-хĕвеланăç пайĕнчи пĕрлешÿллĕ командованийĕ кăларнă коммюникере çапла каланă: юлашки темиçе кун хушшинче союзниксен авиацийĕ разведкăллă вĕçевсем тунă, çав вĕçевсенче авиаци Японин суднисем Макассар проливĕнче ăçталла куçнине асăрхаса пынă. Çав операцисем вăхăтĕнче Японин 9 самолетне персе антарнă. Союзниксен авиацийĕн пĕр самолечĕ пĕтнĕ.

АМЕРИКА ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

НЬЮ-ИОРК, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен çар министерстви кăларнă коммюникере çапла каланă: Филиппинра юлашки талăк хушшинче японецсем Батаан çурутравĕ çинче (Лусон утравĕ) Америка войскисен сылтăм тата сулахай флангĕсене темиçе хут та атакăланă. Çав атакăсене тума танксем пулăшнă. Атакăсене пурне те сирсе янă, японецсене пысăк çухатусем кÿнĕ.

АНГЛИ ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ЛОНДОН, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Англин Сингапурти командованийĕ кăларнă коммюникере çапла каланă: юлашки талăк хушшинче Сингапур утравĕнче Япони авиацийĕ хăйĕн пысăк активлăхне палăртнă. Бомбăсем пăрахнипе темиçе пушар тухнă. Çар объекчĕсене кÿнĕ сиен пысăках мар. Японин типçĕр çинчи войскисем хăйсен активлăхне палăртман. Иртнĕ çĕр Англин бомбардировщикĕсем Клуангри аэродром çине вĕçсе кайса тапăннă тата аялтан вĕçсе пырса Японин пĕр транспортне атакăланă. Англи самолечĕсем хăйсен базисене пурте таврăннă.

ГОЛЛАНДИ ИНДИЙĔН КОМАНДОВАНИЙĔ ПĔЛТЕРНИСЕМ

ЛОНДОН, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Голланди Индийĕн командованийĕ кăларнă коммюникере çапла каланă: Японин авиацийĕ тапăнма пăрахмасть. Паян ирхине Японин 26 бомбардировщикĕ, вĕсене нумай истребительсем хÿтĕлесе пынипе, Ява утравĕ çинчи Сурбайра тата ытти пунктсенчи аэродромсене атакăланă. Материаллă сиенсем кăштах пур. Темиçе çынна йывăр амантнă.

ЯПОНИ ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ТОКИО, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Февралĕн 3-мĕшĕнче çĕрле Японин пикировка тăвакан бомбардировщикĕсем Сингапур утравне вĕçсе пырса тапăннă. Самолетсем чылай объектсене атакăланă. Японипе Англи артиллерийĕ Джохор проливĕ урлă хирĕ-хирĕç персе тăраççĕ. Сингапурта пилĕк пушар тухнă.

Японипе Китай хушшинчи вăрçă

Кантонран хĕвелтухăç еннерех Япони войскисем, Боло районĕнче наступлени тăвакан Китай войскисене хирĕç тăрас тесе, Вэйчжоу çинелле наступлени пуçласа янă. Наступление икĕ колоннăпа Дунцзян юханшывĕ тăрăх туса пынă. Японецсен пĕр колонни хулан хĕвелтухăçĕнчи, тепĕр колонни çурçĕрти хĕрри патне тухнă. Январĕн 29-мĕшĕнче Китай войскисем японецсене хирĕç контратака тунă та вĕсене хулан хĕвеланăç хĕрринчен хăваласа янă. Хулан çурçĕрти хĕрринче çапăçусем халĕ те пыраççĕ-ха. (ТАСС, февралĕн 2-мĕш).

Америка Китая кивçен пани

ВАШИНГТОН, февралĕн 3-мĕш. (ТАСС). Рузвельт конгресран Америка Китая 500 миллион доллар кивçен панине ырлама ыйтнă.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

Чувашской конторе Сельхозснабжения
ТРЕБУЮТСЯ
НА ПОСТОЯННУЮ РАБОТУ:
Главный бухгалтер,
Агроном по запасным частям или товаровед.
Уборщица.
Предоставляется ведомственная квартира.
СЕЛЬХОЗСНАБ.

ФЕЛЬЕТОН

Пăхăр çамка

Обер-лейтенант Курт Шнапс полкра питĕ паллă этем пулнă; полкра ăна пĕлмен çын та пулман. Ку чапăн сăлтавĕ — обер-лейтенант Шнапсăн тĕлĕнмелле çирĕп çамки пулнă. Вăл çамкипе тĕрлĕрен çирĕп япаласене çапса çĕмĕрме пултарнă; ресторанра хĕрÿленсе кайнă офицерсем Гитлерăн тостсем çĕклеме тытăнсан, обер-лейтенант фюрер ячĕпе бутылкăсене пĕрин хыççăн теприне çамки çумне çапса уçма тăнă.

— Хайль Гитлер! — кăшкăрнă офицерсем.

— Хайль Гитлер! — пуринчен те хытă сухăрнă Шнапс. — Юратнă фюрершăн çамкапа такама та çапса çĕмĕрме хатĕр! Халех каятăп тăшмансене аркатма...

Ку обер-лейтенанта полкра та «Пăхăр çамка» тесе чĕннĕ. Вăл çакăн пек ята пĕртте хирĕç пулман.

— Ман çамка çирĕппи, — тенĕ Шнапс юлташĕсене мăнкăмăллăн, — эпĕ питĕ таса ариец пулса тăнине пĕлтерет. Ман тымарсенче нимĕнле хутшăнман тап-таса ариец юнĕ юхать.

Ку вăхăтра вĕсем Франци чиккинче тăратчĕç. Германи çарĕсем Бельгие çĕмĕрсе кĕрсе кайсан, пирвайхи кунсенчех обер-лейтенанта пуçран амантрĕç. Анчах, пуля пуç тирне шăйăрса кайрĕ çеç. Лазаретра ун суранне пăхса тухтăрсем тĕлĕнчĕç кăна.

— Асăрхăр-ха çакна, — терĕ пĕри.— Пуля пуçа лекнĕ, анчах шăммине çĕмĕрмен, пуç тирне кăна çурса кайнă. Чăн та пăхăр çамка!

Шнапс, суранĕ йывăр мар пирки, лазаретран часах тухрĕ. Бельгирен тухса кайиччен вăл виçĕ фотоÿкерчĕк тума ĕлкĕрчĕ. Çĕнтернĕ çĕршывсенче тĕрлĕрен ÿкерчĕксем тăвасси ун питĕ юратнă ĕçĕ пулнă. Çав ÿкерчĕксемпе Шнапс хăйĕн таса юнĕпе мухтаннă пекех мухтанма юратнă. Малтан вăл Бельгин вилнĕ салтакĕсен купи умĕнче геройла майлашса тăрса ÿкерттерчĕ (паллах, кайран ку ÿкерчĕке кăтартнă чух вăл — çак Бельги салтакĕсене йăлтах хам вĕлертĕм, тенĕ). Унтан — нимĕç бомбисенчен нимсĕр тăрса юлнă икĕ мĕскĕн хĕрарăма темиçе пус панă чух ÿкернĕ. Виççĕмĕш ÿкерчĕкĕ çинче Шнапс проституткăсемпе ыталанса ларать. Ку ÿкерчĕк çине вăл хăйĕн аллипе çырса хучĕ: «Бельги хĕрарăмĕсем паттăр çĕнтерÿçĕне пĕтĕм чĕререн чысларĕç».

Унтан вăл хăйĕн çарне çитсе пĕрлешрĕ те Францири çапăçусенче пулчĕ. Вăхăт нумаях та иртмерĕ, Шнапс нимĕç çарĕпе пĕрле Европăн чаплă хулине, Парижа, пырса кĕчĕ. Франци столицине хăвăрт илни Шнапса тĕлĕнтермерĕ, мĕншĕн тесен вăл нимĕç çарне никам та çĕнтерме пултараймасса çавтери хытă ĕненнĕ.

Çĕнтернĕ Парижра вĕсем каллех ресторансене çÿреме тытăнчĕç, тĕрлĕрен вырăнсенче сăн ÿкерме пуçларĕç. Илемлĕ хулара илемлĕ ÿкерчĕксем тăвас килчĕ Шнапсăн. Пĕрре, паркра темиçе офицерпа çÿренĕ чухне, вĕсем Аполлон Бельведерский кĕлетки айĕнче, мрамортан тунă тенкел çине ларса ÿкерĕнме шут тытрĕç. Фотографа чĕнсе илнĕ хыççăн пурте юнашарăн тенкел çине вырнаçса ларчĕç. Ку самантра статуйăн леш енче пĕр «аслă культура» сарма ĕмĕтленекен фашист йĕкĕчĕ ларнă мĕн. Ним тума аптăранăскер, вăл сасартăк Аполлон кĕлеткине асăрхарĕ. Ак, ĕç тупăнчĕ те! Вăл автоматне тытрĕ те статуйăна тĕллесе тÿрех кĕрĕслеттерчĕ. Аполлон Бельведерскин тăснă алли татăлса ÿкрĕ. Мĕскĕн Шнапс, тенкел вĕçĕнче ларакanскер, шăп татăлнă алă ÿкес вырăнта пулнă. Йывăр мрамор ăна пуçран вăйлăн шартлаттарчĕ, унăн пуçĕ çинчи каска атăпа таптатнă кукăль тапки пекех пулса аяккалла ывтăнса кайрĕ, анчах Шнапсăн пуçĕ кун пек йывăр япала çапнине те тÿсрĕ. Юлташĕсем унăн пуçне хыпаласа пăхрĕç — çурăк-мĕн çук, ÿчĕ хăпарса тухнă çеç. Çавах та вĕсем Шнапса васкасах госпитале леçрĕç.

Чылайччен выртрĕ Шнапс госпитальре. Ăс-тăнĕ таврăнсан, вăл каллех офицерсен ушкăнне пырса пĕрлешрĕ, вĕсемпе пĕрле ресторансенче фюрер сывлăхĕшĕн ĕçме тытăнчĕ.

Хытă аманнă пуçĕ сывални Шнапсăн мăнкăмăллăхне татах та пысăклатса ячĕ. Вăл ресторансенче ĕçсе ларнă чухне кашни çын умĕнчех хăйĕн таса юнне тата тĕлĕнмелле çирĕп пуçне мухтаса чăн оратор пекех калаçрĕ.

— Кун пек пуçпа, — тенĕ вăл кашнинчех пуçне аллаппипе çапса илсе,— ниçта та пĕтес çук. Ариец пуçĕ!

Пĕр-ик уйăх иртсен, Шнапс чаçне ним каламасăрах Хĕвелтухăçнелле илсе кайрĕç. Çул çинче тин офицерсене Совет Союзĕпе вăрçă пуçланни çинчен пĕлтерчĕç, салтаксене ку хыпара фашистсене кирлĕ май хаваслантарса пĕлтерме хушрĕç. Ку приказ хыççăн Шнапс салтаксем умĕнче нимĕçсене никам та çĕнтерме пултараймасси çинчен чылайччен сăмахларĕ.

Вырăна çитсе çапăçусене хутшăнсан, Шнапс хăй çине çĕнĕ ĕç илчĕ: ку ĕç — салтаксен вăй-хăватне эрех парса çĕклесси пулнă. Пĕр-пĕр ĕçмен салтака асăрхасан, вăл ун патне автан пек сиксе пынă та, унăн сăмси умĕнче пÿрнипе юнаса кăшкăрнă:

— Мĕн, эс унталла-кунталла пăхатăн-и? Асту! Ытти салтаксенчен уйрăлас шухăша пăрах!

Шнапс тăрăшнипе ун ротинче пĕр ĕçмен çын та юлмарĕ. Атакăсене кайнă чухне вĕсем ухмаха ернĕ пекех сухăрса чупакан пулчĕç. Шнапс салтаксен хăватне шанчăклах çĕклерĕм тесе шутларĕ.

Атакăсенчен пĕринче вĕсем танксен колонни хыççăн чупса пыратчĕç. Танксем чылай малалла иртнĕ ĕнтĕ, Шнапс атакăлакан рубежа илнĕ тесех шутларĕ.

—Малалла, нимĕçсем! — Кăшкăрчĕ вăл. — Халех ку укрепление илетпĕр.

Анчах сасартăк вĕсен умĕнче красноармеецсен вăрăм речĕ ÿссе тăчĕ те нимĕç салтакĕсене танксенчен уйăрчĕ. Ку çĕр айĕнчен сиксе тухнă тăшмана курсан, нимĕçсем тĕлĕннипе чарăнчĕç, унтан хăравçăлăн каялла чакма тытăнчĕç. Красноармеецсем, пĕр минута çухатмасăр, вĕсене штыксемпе чикме, прикладсемпе çапса ÿкерме пуçларĕç. Çакна кура обер-лейтенант Шнапс хăйĕн салтакĕсене хавхалантарасшăн пулчĕ.

— Ан чакăр, нимĕçсем!—кăшкăрчĕ вăл. — Ан ÿкерĕр ариец ятне! Таптăр славянсене! Ан ча..

Юлашки сăмахсем ун пырĕнчех пытса ларчĕç. Пĕр тĕреклĕ красноармеец ăна пĕтĕм вăйран прикладпа сулса пуçран çапрĕ. Шнапс каски таçта çитиччен ыткăнса кайрĕ; вăл хăйĕн теме те чăтнă çирĕп пуçĕ шартах çурăлнине сисрĕ. Унтан обер-лейтенант пĕвĕ те арпа мăйăххи пекех тĕшĕрĕлсе анчĕ.

Тÿсеймерĕ ариец пуçĕ вырăс прикладне... Çапла татăлчĕ «Пăхăр çамка» ĕмĕрĕ.

В. А.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин — 0—23.

НТ 645

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 260. Ф. 6. 58 84 п. л